

Vlaams
Parlement

ingediend op **320** (2014-2015) – Nr. 1
15 april 2015 (2014-2015)

Ontwerp van decreet

houdende instemming
met het verdrag tot oprichting van het
Internationaal Instituut voor Democratie en
Verkiezingsondersteuning,
en de slotakte,
gedaan te Stockholm op 27 februari 1995,
zoals gewijzigd op 24 januari 2006

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet.....	11
Advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen	15
Advies van de Raad van State	25
Ontwerp van decreet.....	35
Bijlagen:	
– Nederlandse vertaling van het verdrag en de slotakte van 27 februari 1995	41
– Engelse tekst van het verdrag en de slotakte van 27 februari 1995.....	53
– Nederlandse vertaling van het verdrag van 27 februari 1995, zoals gewijzigd op 24 januari 2006	69
– Engelse tekst van het verdrag van 27 februari 1995, zoals gewijzigd op 24 januari 2006	77

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING**1. Samenvatting**

Het Internationaal Instituut voor Democratie en Verkiezingsondersteuning (Internationaal IDEA, verder 'IDEA') werd opgericht tijdens een conferentie die plaatsvond in Stockholm op 27 februari 1995. IDEA is een intergouvernementele organisatie die wereldwijd duurzame democratieën ondersteunt. De doelstelling van IDEA is de democratische instellingen en processen te versterken. De oprichting van deze organisatie heeft tot doel om via reflectie, studie en coördinatie bij te dragen tot de versterking van de nationale capaciteit om de verschillende democratische instrumenten uit te bouwen en om verkiezingen te organiseren. Door het oprichten van deze organisatie wensen de leden het respect voor mensenrechten en het democratiseringsproces te bevorderen.

België was een van de veertien stichtende leden van het IDEA. Het verdrag werd door België ondertekend op 27 februari 1995 in Stockholm. De federale overheid was van mening dat het een exclusief federaal verdrag betrof. De Raad van State bracht advies uit over het ontwerp van instemmingswet op 20 januari 2014 met kenmerk 54.691/4/VR. De Raad is in zijn advies van mening dat ook de gewesten en de gemeenschappen bevoegd zijn. Tijdens zijn vergadering van 25 februari 2014 legde de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV) alsnog het gemengde karakter van het verdrag vast. Zowel de federale overheid als de gewesten en de gemeenschappen zijn bevoegd.

2. Situering*2.1. Het Internationaal Instituut voor Democratie en Verkiezingsondersteuning (IDEA)*

Het Internationaal Instituut voor Democratie en Verkiezingsondersteuning (Internationaal IDEA, verder 'IDEA') werd opgericht tijdens een conferentie die plaatsvond in Stockholm op 27 februari 1995. Er waren veertien stichtende leden, waaronder ook België¹. Na de toetreding van vijftien landen² telt het Instituut thans 29 lidstaten. Japan heeft het statuut van waarnemer. Het Instituut, dat een vijftigtal personeelsleden telt afkomstig uit dertig landen, wordt bestuurd door een raad die is samengesteld uit vertegenwoordigers van de lidstaten. Die raad wordt bijgestaan door een adviesraad van eminente personen. IDEA heeft sinds 2003 het statuut van waarnemer bij de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (VN).

IDEA is gevestigd in Stockholm, maar heeft ook lokale bureaus in Afrika, Azië en Latijns-Amerika, een constitution building programme in Den Haag, evenals verbindingsbureaus met de Europese Unie (EU) in Brussel en de VN in New York. Een zetelakkoord met IDEA over het verbindingsbureau in Brussel wordt separaat aan het Vlaams Parlement ter instemming voorgelegd.

IDEA is een intergouvernementele organisatie die wereldwijd duurzame democratieën ondersteunt. De doelstelling van het Instituut is de democratische instellingen en processen te versterken. Het Instituut is een forum waar academici, beleids- en praktijkmensen ideeën en ervaringen uitwisselen. Het is een ontmoetingsplaats

¹ Australië, Barbados, België, Chili, Costa Rica, Denemarken, Finland, India, Nederland, Noorwegen, Portugal, Spanje, Zuid-Afrika en Zweden.

² Botswana, Canada, de Dominicaanse Republiek, Duitsland, Filipijnen, Ghana, Indonesië, Kaapverdië, Mauritius, Mexico, Mongolië, Namibië, Peru, Uruguay en Zwitserland.

voor een breed gamma van individuele personen en organisaties die zijn betrokken bij het streven naar democratie. IDEA tracht dus een brug te vormen tussen theorie en praktijk.

Belangrijke verwezenlijkingen van IDEA zijn onder meer:

- de uitgave van meer dan 100 publicaties in tien talen;
- het opzetten van programma's inzake democratie, dialoog en capaciteitsopbouw in Nepal, Roemenië, Bosnië en Herzegovina, Burkina Faso, Guatemala, Slowakije, Nigeria, Indonesië, Peru en Georgië, maar ook op regionaal vlak in de Arabische wereld en Zuidoost-Europa;
- de publicatie van ruim 100 gevalstudies over het invoeren van quota om de vertegenwoordiging en de deelname van vrouwen in de politiek te verhogen;
- de uitgave van handboeken met praktische informatie over kiessystemen, conflictbeheersing, quota en andere thema's die verband houden met democratie;
- het creëren van databanken waarin beleidsmensen, onderzoekers en de media informatie vinden over verkiezingsresultaten, de organisatie en de kostprijs van verkiezingen, politieke partijen en andere thema's;
- het organiseren van cursussen;
- technische bijstand die bijdroeg tot de eerste Peruviaanse wet inzake de regularisatie van politieke partijen;
- een vragenlijst voor de burgers om te weten te komen hoe goed de democratie werkt in hun vaderland;
- gesponsorde activiteiten in meer dan 28 landen voor lokale, nationale en regionale geïnteresseerden in democratie en verkiezingsaangelegenheden.

In 2006 keurden de lidstaten een nieuwe strategie goed die de werking van het Instituut op verschillende vlakken moet verbeteren door de lidstaten een actievere rol toe te kennen, beter gebruik te maken van het potentieel van IDEA, de integratie van de expertise van het Instituut, sterkere partnerschappen en een meer gediversifieerd aanbod van producten en activiteiten.

De strategie 2012-2017 stelt de burger als actor voor verandering centraal. IDEA zal werken aan de hand van dialogen, waarin iedereen ervaringen en kennis kan delen. In de nieuwe strategie wordt er aandacht geschonken aan het in kaart brengen van trends die een bedreiging vormen voor de democratie en streeft het Instituut ernaar meer inzicht te verwerven in hoe economische dynamiek en technologische veranderingen van invloed kunnen zijn op democratie.

IDEA wordt gefinancierd door bijdragen van de lidstaten en fondsen die worden verstrekt door onder meer de Europese Commissie en het VN-ontwikkelingsprogramma (UNDP).

2.2. Vlaamse bevoegdheden

De Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest zijn overeenkomstig artikel 127, §1, tweede lid, Gw. (Grondwet), artikel 128, §1, tweede lid, Gw. en artikel 167, §1, eerste lid, Gw. bevoegd om de internationale samenwerking te regelen voor de aangelegenheden waarvoor zij bevoegd zijn, het zogenaamde principe 'in foro interno, in foro externo'. Dit principe geldt niet alleen ten aanzien van materiële bevoegdheden, maar ook ten aanzien van de institutionele aangelegenheden waarvoor de gemeenschappen en gewesten, op grond van hun constitutionele autonomie, wetgevend kunnen optreden.

Op de eerste plaats situeren de Vlaamse bevoegdheden zich op het vlak van de democratische werking van de eigen instellingen, zoals met name geregeld in het bijzonder decreet van 7 juli 2006 over de Vlaamse instellingen. Deze bevoegdheden werden verder uitgebreid in het kader van de zesde staatshervorming. Het gaat dan om:

- de regeling van de verkiezingen voor het Vlaams Parlement in het kader van de Vlaamse constitutionele autonomie, gestoeld op artikel 118, §2, eerste lid, Gw., zoals het moduleren van het aantal leden van het Vlaams Parlement en het vaststellen van aanvullende samenstellingsregels (artikel 24, §1, BWHI (bijzondere wet tot hervorming der instellingen), de instelling van een regime van politiek verlof ten voordele van Vlaamse ambtenaren (artikel 24bis, §2, 11°, BWHI), de vervanging van Vlaamse volksvertegenwoordigers die tot de Federale Regering toetreden (artikel 24bis, §2bis, BWHI), het instellen van bijkomende onverenigbaarheden (artikel 24bis, §3, juncto artikel 49, §2, BWHI), het vaststellen van kieskringen (artikel 26, §1, BWHI) en het instellen van een gewestelijke kieskring (artikel 26, §2bis, BWHI), de bepaling van de hoofdplaats van de kieskringen (artikel 26quater, eerste lid, tweede zin, BWHI), de voordracht van kandidaten voor het Vlaams Parlement (artikel 28 BWHI), het bepalen van het minimale aantal kiezers dat nodig is om de voordracht van kandidaten voor de verkiezingen van het Vlaams Parlement te ondersteunen (artikel 28bis, §1, BWHI), het bepalen van het percentage van de stemmen die een lijstengroep moet verkrijgen om in aanmerking te komen voor de procedure van apparentering (artikel 29sexies, §2, BWHI), de toewijzing van zetels aan de kandidaten van een lijst en de devolutive werking van de lijststem (artikel 29octies BWHI) en de toewijzing van zetels aan de opvolgers (artikel 29nonies BWHI);
- de regeling van de duur van de zittingsperiode van het Vlaams Parlement en de datum van de verkiezingen voor het Vlaams Parlement in het kader van de Vlaamse constitutionele autonomie, gestoeld op artikel 118, §2, vierde lid, Gw., na de aanneming van de bijzondere wet voorzien in de overgangsbepaling bij artikel 118 Gw.;
- de regeling van de werking van het Vlaams Parlement in het kader van de Vlaamse constitutionele autonomie, gestoeld op artikel 118, §2, eerste lid, Gw., zoals de aanvullende partijfinanciering (artikel 31, §6, BWHI), de regeling van het geldelijk statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordigers (artikel 31ter BWHI), de regeling van de duur en de opening van de zittingen van het Vlaams Parlement (artikel 32, juncto artikel 49, §1, BWHI), de regeling van het geldelijk statuut van de bureauleden van het Vlaams Parlement (artikel 33, juncto artikel 49, §1, BWHI), de openbaarheidsregeling van de zittingen (artikel 34, juncto artikel 49, §1, BWHI), het petitierecht (artikel 41, juncto artikel 49, §1, BWHI) en de werking en het statuut van voorzitter, bureau en griffier van het Vlaams Parlement (artikel 46, 47 en 48, juncto artikel 49, §1, BWHI);
- de regeling van de werking van de Vlaamse Regering in het kader van de Vlaamse constitutionele autonomie, gestoeld op artikel 123, §2, eerste lid, Gw., zoals de rechtspositie van de regeringsleden in het Vlaams Parlement (artikel 37 juncto artikel 49, §1, BWHI), het maximale aantal leden van de Vlaamse Regering (artikel 63, §4, BWHI) en de werkwijze van de Vlaamse Regering binnen het kader van de bijzondere wet (artikel 49 BWHI);
- de vaststelling van de nadere regels en de organisatie van volksraadplegingen over gewestaangelegenheden (artikel 39bis Gw.).

De Vlaamse Gemeenschap is bevoegd voor een aantal aangelegenheden die de randvoorwaarden scheppen voor een pluralistische democratische samenleving, onder meer:

- het garanderen van een vrije, pluralistische en onafhankelijke pers, door het aannemen van regelgeving in het kader van de gemeenschapsbevoegdheden op het vlak van de inhoudelijke en technische aspecten van de audiovisuele en de auditieve mediadiensten met uitzondering van het uitzenden van mededelingen van de Federale Regering (artikel 4, 6°, BWHI, zoals van toepassing vanaf 1 juli 2014) en de hulp aan de geschreven pers (artikel 4, 6°bis, BWHI);
- de bevordering van een democratische ingesteldheid van burgers in het kader van de gemeenschapsbevoegdheden inzake onderwijs (artikel 24 en 127, §1, eerste lid, 2°, BWHI) en de intellectuele, morele en sociale vorming (artikel 4, 14°, BWHI);
- het Vlaamse inburgeringsbeleid (artikel 5, §1, II, 3°, BWHI).

De Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest zijn ten slotte ook bevoegd voor de democratische inrichting van de lokale overheden, onder meer door:

- het vaststellen door de Vlaamse Gemeenschap van de organieke regels betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (artikel 5, §1, II, 2°, BWHI);
- het vaststellen door het Vlaamse Gewest van regels betreffende de samenstelling, organisatie, bevoegdheid en werking van de provinciale en gemeentelijke instellingen en van de bovengemeentelijke besturen (artikel 6, §1, VIII, 1°, BWHI) en van de agglomeraties en federaties van gemeenten (artikel 6, §1, VIII, 3°, BWHI) hun verkiezing (artikel 6, §1, VIII, 4°, BWHI), het tuchtstelsel van de burgemeester (artikel 6, §1, VIII, 5°, BWHI), de interbestuurlijke verenigingen (artikel 6, §1, VIII, 8°, BWHI), de financiering van lokale overheden (artikel 6, §1, VIII, 9°, BWHI) en de binnengemeentelijke territoriale organen (artikel 6, §1, VIII, 11°, BWHI);
- het vaststellen door het Vlaamse Gewest van regels inzake de organisatie van volksraadplegingen op het niveau van een gemeente, bovengemeentelijk bestuur of provincie (artikel 41, vijfde lid, Gw.).

3. Procedureverloop

3.1. Onderhandelingen

België was een van de veertien stichtende leden van het IDEA. Het verdrag werd door België ondertekend op 27 februari 1995 in Stockholm. De federale overheid was van mening dat het een exclusief federaal verdrag betrof. Naar aanleiding van de voorgenomen sluiting van een zetelakkoord met IDEA, werd vastgesteld dat het oprichtingsverdrag nooit ter instemming was voorgelegd. De oorspronkelijke instemmingsprocedure was door de ontbinding van de federale kamers in 1999 niet voortgezet.

Tijdens zijn vergadering van 26 oktober 2010 besliste de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), dat de Federale Overheidsdienst (FOD) Buitenlandse Zaken zijn instemmingsprocedure uit 1999 mocht hervatten. In het kader van die instemmingsprocedure had de Raad van State, afdeling Wetgeving, geen opmerkingen geformuleerd over een exclusief federaal karakter van het verdrag. Verder werd beslist dat de werkgroep een nieuw advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving, zou afwachten om het gemengde karakter vast te stellen. De Raad van State bracht advies uit over het ontwerp van instemmingsadvies op 20 januari 2014 met kenmerk 54.691/4/VR. De Raad van State is in zijn advies van mening dat ook de gewesten en de gemeenschappen bevoegd zijn. Het advies van de Raad van State luidt op dit punt als volgt: "de gewestelijke overheden zijn er immers bij betrokken via het gedeelte inzake de verkiezingen, inzonderheid inzake de plaatselijke

overheden (artikel 6, §1, VIII, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen'), terwijl het mediarecht de gemeenschapsinstanties erbij betreft (artikel 4, 6° en 6°bis, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980) en de democratische werking van de instellingen alle deeltentiteiten aangaat.”.

Tijdens zijn vergadering van 25 februari 2014 legde de WGV alsnog het gemengde karakter van het verdrag vast. Zowel de federale overheid als de gewesten en de gemeenschappen zijn bevoegd. Voor een uitgebreide bespreking van de Vlaamse bevoegdheden wordt verwezen naar 2.1. Overeenkomstig de beslissing van de ICBB van 9 juli 2008 wordt het verslag van de WGV naar de leden van de ICBB gestuurd. Indien binnen de 30 dagen na de notificatie van het verslag geen bezwaren worden geformuleerd, is het verslag definitief goedgekeurd.

Voor de vertegenwoordiging van België bij IDEA en de procedure voor de standpuntbepaling, zal overeenkomstig artikel 92bis, §4bis, eerste lid, BWHI een samenwerkingsakkoord moeten worden gesloten. Daarbij kan worden gedacht aan het brengen van IDEA onder het toepassingsgebied van het kaderakkoord tot samenwerking van 30 juni 1994 tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten over de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België bij de Internationale Organisaties waarvan de werkzaamheden betrekking hebben op gemengde bevoegdheden. In afwachting hiervan zal in ieder geval overleg moeten worden gepleegd tussen de federale overheid en de gemeenschappen en gewesten voor de voorbereiding van de onderhandelingen en de beslissingen, evenals voor het opvolgen van de werkzaamheden van IDEA (artikel 92bis, §4bis, tweede lid, BWHI).

3.2. Het advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen

De Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) bracht advies uit op 8 mei 2014 met kenmerk 2014/7.

De SARiV stelt dat met dit instemmingsdecreet Vlaanderen engagement ten opzichte van het opbouwen van kennis over verkiezingsprocessen en het ondersteunen van democratische ontwikkelingen bevestigt. De adviesraad verwijst hierbij naar zijn eerder advies over de Vlaamse beleidsnota inzake mensenrechten waarin werd opgemerkt dat democratie – samen met mensenrechten, duurzame ontwikkeling en respect voor de andere partner – een belangrijke waarde is om te komen tot een geïnspireerd internationaal beleid voor Vlaanderen. De adviesraad merkt op dat er bij de federale overheid schijnbaar weinig animo is om zich in te zetten voor de werkzaamheden van IDEA.

De adviesraad vraagt dat de Vlaamse overheid duidelijke afspraken maakt over de vertegenwoordiging van België bij IDEA en de procedure voor de standpuntbepaling. Zowel het sluiten van een samenwerkingsakkoord als het onderbrengen van IDEA in het toepassingsgebied van het kaderakkoord tot samenwerking van 30 juni 1994 inzake de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België bij de Internationale Organisaties waarvan de werkzaamheden betrekking hebben op gemengde bevoegdheden zijn valabele opties. De Vlaamse Regering is van oordeel dat de tweede optie het meest voor de hand ligt.

Verder is de SARiV van mening dat het niet duidelijk is op welke manier België zal bijdragen aan de werkzaamheden van IDEA en welk financieel engagement Vlaanderen wil opnemen voor IDEA. De Vlaamse Regering stelt vast dat de doelstellingen van IDEA aansluiten bij strategische doelstelling 5 (“We werken mee aan een democratischere en rechtvaardigere wereld”) van de beleidsnota, maar concrete samenwerking is momenteel niet aan de orde.

Tot slot wijst de adviesraad op het zetelakkoord dat in de maak is voor het verbindingsbureau bij de Europese Unie in Brussel. Hij verwijst naar eerder uitgebrachte adviezen inzake zetelakkoorden waarin zowel het strategisch belang van de aanwezigheid van internationale instellingen op ons grondgebied, als de nood aan voldoende aantrekkelijke en internationaal competitieve voorwaarden werden aangestipt. De SARiV vraagt zich af waarom dit zetelakkoord niet samen met de instemming met het IDEA-verdrag werd voorgelegd. Als reactie wijst de Vlaamse Regering erop dat het akkoord uiteindelijk op 14 mei 2014 werd ondertekend, maar dat de gezamenlijke instemming met twee verschillende internationale akten om wetgevingstechnische redenen wordt afgeraden door de Raad van State. Het Vlaams Parlement zou echter kunnen beslissen om beide dossiers tegelijkertijd te bespreken.

3.3. Het advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving

In zijn advies 56.825/3 van 16 december 2014 bevestigt de Raad van State de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest om in te stemmen met dit verdrag, met verwijzing naar zijn eerdere advies 54.691/4/VR van 20 januari 2014 over de federale instemmingswet. De rechten van de mens en de bestrijding van vormen van discriminatie, die daarvan wezenlijk deel uitmaakt, vormen in ons staatsbestel inderdaad geen zelfstandige aangelegenheid, maar ressorteren onder de federale overheid of onder de deeltentiteiten, naargelang van de uitgeoefende bevoegdheid.

Daarnaast herhaalt de Raad van State ook zijn eerdere opmerking over de ruime formulering van artikel XIV over eventuele wijzigingen van het verdrag die voor alle partijen in werking treden na bekrachtiging door twee derde van de partijen. De Raad vreest dat het Vlaams Parlement hierdoor niet meer wetens en willens instemt met eventuele wijzigingen, aangezien er aan de inhoud van de wijzigingen geen beperkingen worden gesteld. De Vlaamse Regering wenst dit te nuanceren: wijzigingen zullen steeds in het verlengde liggen van de bestaande doelstellingen van het verdrag en ook zo snel mogelijk na hun aanneming ter instemming aan het Vlaams Parlement worden voorgelegd. Indien België op dat ogenblik reeds op internationaal vlak gebonden zou zijn omdat de wijziging al door twee derde van de partijen werd geratificeerd, dan is het nog mogelijk om het verdrag op te zeggen wanneer zou blijken dat een van de bevoegde parlementen in ons land zijn instemming wenst te ontfangen.

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

In de preambule wordt het belang onderstreept van de begrippen democratie, pluralisme en vrije en eerlijke verkiezingen. Ook wordt er gewezen op de behoefte aan een aanvullend internationaal instituut.

Artikel I stelt dat de IDEA wordt opgericht als een internationale gouvernementele organisatie die volledige rechtspersoonlijkheid bezit en waarvan de zetel in Stockholm gevestigd is.

Artikel II betreft de doelstellingen en werkzaamheden. IDEA heeft onder meer de wereldwijde bevordering van duurzame democratieën en democratiseringsprocessen in het algemeen en verkiezingen in het bijzonder tot doel. Zij tracht dit te doen door middel van onder meer de opbouw van netwerken en databanken op het gebied van verkiezingsprocessen, het verrichten van (vergelijkend) onderzoek van het verkiezingsproces in een pluralistische en democratische context, het verstrekken van adviezen, het organiseren van bijeenkomsten en het verlenen van technische assistentie.

IDEA kan samenwerkingsverbanden sluiten met internationale, intergouvernementele en niet-gouvernementele organisaties. Verder kan IDEA ook een strategisch partnerschap aangaan met organisaties die vergelijkbare doelstellingen nastreven (artikel III).

Artikel IV stelt dat het lidmaatschap wordt beperkt tot regeringen van staten die partij zijn bij het verdrag. Het lidmaatschap kan bij besluit met een tweederdemeerderheid door de Raad worden opgeschort indien de lidstaat niet langer aan de voorwaarden voldoet.

De financiële middelen worden verworven door vrijwillige bijdragen, donaties, sponsoring, publicaties en andere opbrengsten, renteopbrengsten en giften en investeringen (artikel V).

IDEA bestaat uit een Raad, een Commissie van adviseurs en een secretariaat (artikel VI).

Elk lid heeft een vertegenwoordiger in de Raad die als een forum voor de leden functioneert. De Raad verzorgt de algemene leiding van IDEA (artikel VII).

De Commissie van adviseurs bestaat uit hoog gekwalificeerde personen die omwille van hun deskundigheid werden benoemd door de Raad. Zij voeren taken uit ter versterking van de organisatie en haar missie en trachten de kwaliteit en invloed van het programma te verbeteren. De Commissie kan worden verzocht commentaar en advies te verlenen bij lidmaatschapskwesties en de keuze van een secretaris-generaal (artikel VIII).

Het secretariaat staat onder leiding van de secretaris-generaal die verantwoording aflegt aan de Raad. De secretaris-generaal biedt strategisch leiderschap aan IDEA en wordt benoemd voor vijf jaar. Zijn mandaat is hernieuwbaar (artikel IX).

Artikel X behandelt de rechtspositie en de voorrechten en de immunititeiten. IDEA en zijn functionarissen genieten voorrechten en immunititeiten die vergelijkbaar zijn met deze vastgelegd in het Verdrag nopens de voorrechten en immunititeiten van de Verenigde Naties van 13 februari 1946. Nadere voorrechten en immunititeiten van het verbindingsbureau van IDEA in Brussel worden in een apart zetelakkoord geregeld.

Artikel XI stelt dat er jaarlijks een financiële controle zal worden gehouden door externe accountants.

De secretaris-generaal is de depositaris van dit verdrag (artikel XII).

IDEA kan worden ontbonden door middel van een meerderheid van vier vijfde van alle lidstaten (artikel XIII). Het verdrag kan worden gewijzigd bij een besluit van twee derde van de partijen bij dit verdrag. Zulke wijzigingen treden op internationaal vlak in werking ten aanzien van alle leden nadat twee derde van de partijen hebben meegedeeld dat voldaan is aan hun interne (constitutionele) voorwaarden voor inwerkingtreding (artikel XIV). Voor de interne inwerkingtreding in België blijft uiteraard de parlementaire instemming vereist overeenkomstig artikel 167 Gw. Elke partij bij het verdrag beschikt ook over de mogelijkheid het verdrag op te zeggen (artikel XV).

Artikel XVI herinnert aan het feit dat het oorspronkelijke verdrag van 27 februari 1995 in werking trad op 28 februari 1995.

Elke staat kan overeenkomstig artikel XVII een verzoek instellen tot toetreding bij het verdrag. Dit verzoek dient door de Raad te worden goedgekeurd.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

VOORONTWERP VAN DECREET

Voorontwerp van decreet houdende instemming met het verdrag tot oprichting van het Internationaal Instituut voor Democratie en Verkiezingsondersteuning, en de slotakte, gedaan te Stockholm op 27 februari 1995, zoals gewijzigd op 24 januari 2006.

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. Het verdrag tot oprichting van het Internationaal Instituut voor Democratie en Verkiezingsondersteuning, en de slotakte, gedaan te Stockholm op 27 februari 1995, zoals gewijzigd op 24 januari 2006, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD
INTERNATIONAAL VLAANDEREN

STRATEGISCHE ADVIESRAAD

INTERNATIONAAL
VLAANDEREN

Flemish Foreign Affairs Council

ADVIES OVER HET IDEA-VERDRAG

Advies 2014/7
8 mei 2014

Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen, Boudewijnlaan 30 bus 81, 1000 Brussel
Tel.: + 32 2 553 01 81, E-mail: sariv@iv.vlaanderen.be, <http://www.sariv.be>

INHOUD

Inhoud	18
1. Inleiding	19
2. Achtergrondschets	19
3. De inhoud van het IDEA-Verdrag en de wijzigingen.....	19
4. Instemming met het Verdrag	21
5. Aandachtspunten voor Vlaanderen	21
6. Conclusie	23

1. INLEIDING

Tijdens haar vergadering van 4 april 2014 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet houdende instemming met het verdrag tot oprichting van het Instituut voor Democratie en Verkiezingsondersteuning (of *“International Institute for Democracy and Electoral Assistance”* of hierna: “IDEA” of “het Instituut”), en de slotakte, gedaan te Stockholm op 27 februari 1995 (hierna: “het Oprichtingsverdrag”), zoals gewijzigd op 24 januari 2006 (hierna: “het IDEA-Verdrag”). Zij gelastte de Vlaamse minister bevoegd voor het buitenlands beleid en Europese aangelegenheden, het advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (hierna: “de Raad”) in te winnen. Na een schriftelijke procedure keurde de Raad dit advies goed op 8 mei 2014.¹

2. ACHTERGRONDSCHETS

IDEA is een intergouvernementele organisatie die duurzame democratieën in de wereld wil bevorderen en ondersteunen. Het ambieert de rol van wereldwijde speler voor het delen van vergelijkende studies en ervaringen in het ondersteunen van democratie. Het Instituut werd opgericht tijdens een conferentie die plaatsvond in Stockholm op 27 februari 1995. België was samen met 13 andere landen² bij de oprichting betrokken en heeft het oprichtingsverdrag ondertekend, maar nooit geratificeerd. IDEA bestaat intussen uit 29 lidstaten³, waarvan acht landen deel uitmaken van de Europese Unie. Het hoofdkwartier is in Stockholm en er zijn verbindingsbureaus bij de Verenigde Naties in New York, de Europese Unie in Brussel en in Den Haag. Daarnaast bevinden zich negen regionale en/of lokale bureaus in Afrika, Latijns-Amerika en Azië en de regio van de Stille Oceaan.

3. DE INHOUD VAN HET IDEA-VERDRAG EN DE WIJZIGINGEN

Het IDEA-Verdrag bestaat uit zeventien artikelen, voorafgegaan door een preambule en besloten met een slotakte. Voor een volledig overzicht van de artikelen verwijst de Raad naar de memorie van toelichting bij het instemmingsdecreet.⁴ De Raad bespreekt op niet-exhaustieve wijze enkele inhoudelijke elementen: de doelstellingen, activiteiten, de financiering, het bestuur en de wijzigingen die doorgevoerd zijn in 2006.

De **doelstellingen** van IDEA zijn opgesomd in artikel 2, namelijk (i) het wereldwijd propageren en stimuleren van duurzame democratie; (ii) het verbeteren en versterken van democratische verkiezingsprocessen over de hele wereld; (iii) het verruimen van het besef van, en het bevorderen van de toepassing en verspreiding van normen, regels en richtlijnen omtrent pluralisme,

¹ In afwachting van de verdere formalisering van de rol van de sociale partners in de SARiV, en inzonderheid de rol van de SERV in het betrokken adviesgebeuren, wensen Voka en UNIZO zich te onthouden bij dit advies.

² Australië, Barbados, België, Chili, Costa Rica, Denemarken, Finland, Indië, Nederland, Noorwegen, Portugal, Spanje, Zuid-Afrika en Zweden.

³ Naast de oprichtende landen (zie supra), worden ook Botswana, Canada, Kaapverdië, Dominicaanse Republiek, Duitsland, Ghana, Indonesië, Mauritius, Mexico, Mongolië, Namibië, Peru, de Filipijnen, Uruguay en Zwitserland vermeld als lidstaten. Japan heeft de status van waarnemer. Dit wordt zowel in de memorie van toelichting als op de website van IDEA zo vermeld. Dit geeft echter de verkeerde indruk dat ook België reeds lid is van IDEA, hoewel ons land het IDEA-Verdrag nog niet geratificeerd heeft. De Raad heeft niet kunnen achterhalen of dit ook het geval is voor de andere landen.

⁴ VLAAMSE REGERING, *Ontwerp van memorie van toelichting [betreft principiële goedkeuring van het voorontwerp van decreet houdende instemming met het verdrag tot oprichting van het internationaal Instituut voor Democratie en Verkiezingsondersteuning, en de slotakte, gedaan te Stockholm op 27 februari 1995, zoals gewijzigd op 24 januari 2006]*, VR 2014 0404 DOC.0447/3, Brussel, 4 april 2014, 4-5.

meerpartijstelsels en democratische processen; (iv) het versterken en ondersteunen van de nationale capaciteit om het hele scala van democratische instrumenten tot stand te brengen; (v) het bieden van een ontmoetingsplaats voor uitwisselingen tussen allen die betrokken zijn bij verkiezingsprocessen in de context van de totstandbrenging van democratische instellingen; (vi) het verruimen van de kennis over, en op grotere schaal vertrouwd raken met democratische verkiezingsprocessen en (vii) het bevorderen van transparantie en verantwoording, deskundigheid en doelmatigheid in het verkiezingsproces, in het kader van democratische ontwikkeling.

Om deze doelstellingen te verwezenlijken, heeft IDEA heel wat **activiteiten** ontplooid (artikel 3). Het ontwikkelt onder meer wereldwijde netwerken op het vlak van verkiezingsprocessen, richt informatiediensten op, adviseert, begeleidt en ondersteunt de verschillende actoren in het electoraal proces. IDEA heeft vooral regionale programma's lopen, maar doet ook op nationaal niveau geregeld strategische interventies.⁵

De **financiering** (artikel 5) komt enerzijds van vrijwillige bijdragen en donaties van de lidstaten, anderzijds van allerhande fondsen o.m. van de Europese Commissie, het VN-Ontwikkelingsprogramma, de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank, de University for Peace, de VN Stichting en het International Development Research Centre. In 2012 bedroeg het budget €26.451.219, waarvan 47% komt van bijdragen van de lidstaten.⁶ De nota aan de Vlaamse Regering van het zetelakkoord IDEA geeft aan dat België in 2011 geen algemene bijdrage betaalde, maar wel €201 343 investeerde in bepaalde projecten.⁷ Uit navraag bij de Federale Overheidsdienst (hierna: "FOD") Buitenlandse Zaken bleek dat er sindsdien geen nieuw budget meer voorzien wordt.

Een Raad (hierna: "de Raad van IDEA") samengesteld uit vertegenwoordigers van de lidstaten en ondersteund door een Commissie van Adviseurs bestaande uit eminente personen en deskundigen, vormt het **bestuur** van IDEA (artikelen 7 en 8). De Raad van IDEA komt eenmaal per jaar samen om de strategische koers van het Instituut uit te zetten. Het secretariaat staat onder leiding van de secretaris-generaal, die verantwoording aflegt aan de Raad van IDEA (artikel 9). Recent werd de ex-Vlaamse Minister-president en ex-premier van ons land, Yves Leterme, aangesteld tot secretaris-generaal van IDEA.⁸

Op 24 januari 2006 werd het Oprichtingsverdrag gewijzigd. Er werd een nieuwe strategie aangenomen om de werking van het Instituut te verbeteren. De grootste verandering bestaat erin dat enkel staten nog lid kunnen worden van IDEA en stemrecht hebben in de Raad van IDEA. Voordien stond het lidmaatschap eveneens open voor intergouvernementele organisaties. Internationale niet-gouvernementele organisaties konden tevens toetreden als geassocieerd lid.⁹ Artikel 3 van het IDEA-Verdrag voorziet wel nog in de mogelijkheid om samenwerkingsverbanden aan te gaan met dergelijke organisaties. De Raad betreurt dat door deze verdragswijziging de Europese Unie, die intussen sedert het Verdrag van Lissabon expliciet internationale rechtspersoonlijkheid heeft, geen partij meer kan worden bij IDEA. De Europese Unie hecht immers groot belang aan mensenrechten en democratisering in haar extern beleid. Het schrappen van de mogelijkheid van geassocieerd lidmaatschap voor niet-gouvernementele organisaties vindt de Raad eveneens een stap

⁵ IDEA heeft zich geëngageerd op lange termijn in landen als Burkina Faso, Georgië, Guatemala, Indonesië, Nepal, Nigeria en Peru. Daarnaast zijn er veel korte interventies gebeurd, onder meer in Bolivia, Bosnië, Bangladesh of Wit-Rusland, maar ook in IDEA-lidstaten zoals Botswana, Zweden, Indië en Australië. Zie: <http://www.idea.int/about/faq/index.cfm#idx4>

⁶ INTERNATIONAL IDEA, *International IDEA: Programme and Budget 2012-2014*, s.d., 43.

⁷ VLAAMSE REGERING, *Nota aan de Vlaamse Regering [betreft goedkeuring en machtiging tot ondertekening van het zetelakkoord tussen het Koninkrijk België en het Internationaal Instituut voor Democratie en Electorale Bijstand (IDEA)]*, VR 2012 0106 DOC.0504/1, Brussel, 5 april 2012, 3.

⁸ Yves Leterme wordt secretaris-generaal van IDEA, *De Standaard*, Brussel, 3 april 2014, 4.

⁹ In 2005 waren vier geassocieerde leden aangesloten: Parliamentarians for Global Action, het Inter-Amerikaanse Instituut voor Rechten van de Mens, Transparency International en het International Press Institute. Zie: INTERNATIONAL INSTITUTE FOR DEMOCRACY AND ELECTORAL ASSISTANCE (IDEA), *Annual Report 2005*, 2006, 29.

achteruit om te werken aan de democratie. Andere wijzigingen situeren zich in de aanpassing van de werking van de organen (o.m. de oprichting van een stuurgroep), criteria voor lidmaatschap van staten (m.n. dat de lidstaten van IDEA zelf de principes van de organisatie moeten naleven en de mogelijkheid het lidmaatschap op te schorten met een tweederdemeerderheid), aanmoedigingen tot financiering, de voorrechten en immuniteiten van personeel in andere landen dan Zweden (cf. infra, 5) en de termijn voor opzegging van het IDEA-Verdrag.

4. INSTEMMING MET HET VERDRAG

Hoewel ons land één van de ondertekenende partijen was bij de oprichting van IDEA liet de federale overheid het na de instemmingsprocedure af te werken. De instemmingsprocedure werd na de ontbinding van het parlement in 1999 niet opnieuw opgestart. Pas in 2012 werd, in het kader van het verzoek van IDEA om een zetelakkoord te sluiten met België betreffende het regionaal bureau bij de Europese Unie, opgemerkt dat de instemmingsprocedure met het Oprichtingsverdrag nooit was voltooid. Tot op dat moment werd het IDEA-Verdrag trouwens als een exclusief federaal verdrag beschouwd. Bij de hervatting van de instemmingsprocedure legde de “Werkgroep Gemengde Verdragen” op 25 februari 2014 alsnog het gemengd karakter vast. De memorie van toelichting geeft uitgebreid weer waar het IDEA-Verdrag raakt aan de Vlaamse bevoegdheden, nl. op het vlak van de democratische werking van de eigen instellingen en de organisatie van de verkiezingen en democratische inrichting van de lokale overheden en tevens op het vlak van een aantal bevoegdheden die de randvoorwaarden vormen van een pluralistische democratische samenleving (bv. het mediarecht en het Vlaamse inburgeringsbeleid). Daarnaast geeft de memorie van toelichting aan dat de Vlaamse bevoegdheden die verband houden met IDEA nog werden uitgebreid in het kader van de zesde staatshervorming, m.n. inzake de regeling van de verkiezingen voor het Vlaams Parlement, de regeling van de duur van de zittingsperiode en de werking van het Vlaams Parlement en de regeling van de werking van de Vlaamse Regering in het kader van de Vlaamse constitutionele autonomie.

De Raad stelt vast dat er reeds 19 jaar is verlopen sinds de ondertekening van het Oprichtingsverdrag. Een zorgvuldige opvolging van verdragen en internationale engagementen zijn nochtans een onderdeel van een goed functionerende democratie, in het bijzonder in een federaal land. De afhandeling van dit dossier getuigt allerm minst van een dergelijke aanpak. De Raad betreurt dat de federale overheid geen werk heeft gemaakt van een snelle instemming. De FOD Buitenlandse Zaken rekent IDEA duidelijk niet tot zijn prioriteiten. Een hoge ambtenaar gaf desgevraagd aan dat men andere organisaties verkiest die democratie en verkiezingsprocedures ondersteunen.

5. AANDACHTSPUNTEN VOOR VLAANDEREN

De Raad gaf in een eerder advies over de Vlaamse beleidsnota inzake mensenrechten reeds aan dat democratie – samen met mensenrechten, duurzame ontwikkeling en respect voor de andere partner- een belangrijke waarde is om te komen tot een geïnspireerd internationaal beleid voor Vlaanderen.¹⁰ Vlaanderen hecht terecht veel belang aan mensenrechten. In zijn beleidsnota 2009-2014 gaf de Vlaamse Regering aan op “een geloofwaardige manier mee te willen bouwen aan een sterk, open en genereus Vlaanderen in en voor een veiliger, welvarender en democratischer wereld”.¹¹

¹⁰ STRATEGISCHE ADVIESRAAD INTERNATIONAAL VLAANDEREN (SARIV), *Reflectie over mensenrechten en het Vlaams internationaal beleid*, advies 2011/22, 14 november 2011, 29.

¹¹ VLAAMSE REGERING, *Beleidsnota 2009-2014: Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking*, Brussel, november 2009, 23.

Met het goedkeuringsdecreet bevestigt Vlaanderen dit engagement ten opzichte van het opbouwen van kennis over verkiezingsprocessen en het ondersteunen van democratische ontwikkelingen. De Raad wijst er op dat er bij de federale overheid schijnbaar weinig animo is om zich in te zetten voor de werkzaamheden van IDEA.

In de memorie van toelichting wordt aangegeven dat voor de vertegenwoordiging van België bij IDEA en de procedure van standpuntbepaling een samenwerkingsakkoord moet worden gesloten. Daarbij kan er ook aan gedacht worden om IDEA onder te brengen in het toepassingsgebied van het kaderakkoord tot samenwerking van 30 juni 1994 tussen de federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten over de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België bij de Internationale Organisaties waarvan de werkzaamheden betrekking hebben op gemengde bevoegdheden. Beide opties zijn valabel volgens de Raad. Hij vraagt wel dat de Vlaamse overheid duidelijke afspraken maakt over de vertegenwoordiging van België bij IDEA en de procedure voor de standpuntbepaling. Uit navraag bij de FOD Buitenlandse Zaken (cf. supra, 4), bleek dat tot op heden nog geen enkele standpuntbepaling werd voorbereid binnen COORMULTI, het intern Belgisch overlegorgaan voor de standpuntbepaling in Internationale Organisaties. Uit navraag blijkt dat de Ambassadeur in Stockholm deelneemt aan de vergaderingen namens België. De Raad vraagt dat afspraken gemaakt worden voor het delen van informatie en de communicatie met IDEA.

Op basis van het voorliggend dossier en de ingewonnen informatie kon de Raad niet vaststellen hoe België zal bijdragen aan de werkzaamheden van IDEA. Er dient geen vaste jaarlijkse lidmaatschapsbijdrage te worden betaald, maar het IDEA-Verdrag spoort de lidstaten toch aan tot jaarlijkse bijdragen. Het is niet duidelijk of de federale overheid en de deelstaten samen zullen bekijken of en hoe België financieel zal bijdragen. Uit navraag bij de federale overheid blijkt dat deze vooralsnog niet geneigd is om hiervoor een budget vrij te maken. Uit parlementaire stukken van de Nederlandse overheid¹², blijkt alleszins dat van de lidstaten die tevens tot de OESO behoren een belangrijkere bijdrage wordt verwacht voor de financiering van IDEA dan van de andere lidstaten. Het is op basis van de voorliggende stukken niet duidelijk welk financieel engagement Vlaanderen wil opnemen voor IDEA en of de Vlaamse Regering eventueel overweegt om aanvullende vrijwillige bijdragen te leveren of deze organisatie wil betrekken bij de invulling van haar relaties met derde landen, in het bijzonder haar partnerlanden in het Zuiden, bijvoorbeeld via projectfinanciering.

Het IDEA-Verdrag bepaalt dat het Instituut - naast het hoofdkantoor in Stockholm, Zweden - ook op andere plaatsen kantoren kan vestigen (artikel 1, §2). Eén van die kantoren is het verbindingsbureau bij de Europese Unie in Brussel, waarvoor een zetelakkoord in de maak is. De Vlaamse Regering gaf op 1 juni 2012 de goedkeuring en machtiging tot ondertekening van dit zetelakkoord.¹³ De Raad stipte in vorige adviezen reeds het strategische belang van de aanwezigheid van internationale instellingen en verbindingsbureaus van internationale instellingen op ons grondgebied aan. Hij vraagt zich af waarom dit zetelakkoord niet samen met de instemming met het IDEA-Verdrag werd voorgelegd, zodat het niet met een afzonderlijke procedure aan het Vlaams Parlement moet worden voorgelegd.

¹² In een Memorie van Antwoord aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal gaf de Nederlandse Regering de volgende uitleg over de financiële aspecten van de toetreding tot IDEA: "Het is de bedoeling dat alle lidstaten handelen overeenkomstig de beginselafpraak gemaakt tijdens de Oprichtingsconferentie: OESO-landen nemen gedurende de eerste drie jaar elk een substantieel deel (ca. 10%) van het budget op zich en niet OESO-landen dragen naar vermogen bij. Voor zover nog geen toezeggingen c.q. betalingen zijn gedaan, heeft dit te maken met het nog niet afgerond zijn van de formele goedkeuringsprocedures in de betreffende landen." Zie: EERSTE KAMER DER STATEN GENERAAL, *Memorie van antwoord [betreft de goedkeuring van het op 27 februari 1995 te Stockholm tot stand gekomen Verdrag tot oprichting van het Internationaal Instituut voor democratie en verkiezingsondersteuning (Trb. 1995, 257)]*, 24 577 (R1562) nr. 134a, 14 maart 1997, 4. https://www.eerstekamer.nl/behandeling/19970314/memorie_van_antwoord/document3/f=/w24577ma.pdf.

¹³ VLAAMSE REGERING, o.c., Nota, VR 2012 0106 DOC.0504/1.

6. CONCLUSIE

Gezien het belang dat Vlaanderen hecht aan democratie en gezien het belang van een zorgvuldige opvolging van verdragen en internationale engagementen, gaat de Raad akkoord met het voorontwerp van decreet houdende instemming met het verdrag tot oprichting van het Instituut voor Democratie en Verkiezingsondersteuning, en de slotakte, gedaan te Stockholm op 27 februari 1995, zoals gewijzigd op 24 januari 2006. De Raad vindt de ondermaatse opvolging van de toetreding tot het IDEA-Verdrag getuigen van een zeker gebrek aan het naleven van de principes waarvoor IDEA zelf staat. Hij vraagt aandacht voor de afspraken die intern-Belgisch moeten worden gemaakt over de vertegenwoordiging van België bij IDEA, de procedure voor de standpuntbepaling en de financiering. Tot slot vraagt de Raad verduidelijking over de engagementen die Vlaanderen eventueel wil opnemen voor samenwerking met IDEA.

Namens de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen,

Hoogachtend,

(getekend)

Prof. Dr. Jan Wouters
Voorzitter

(getekend)

Freddy Evens
Secretaris

Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen

Opdracht

De Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) is een onafhankelijk adviesorgaan van de Vlaamse Regering. Hij adviseert de Vlaamse Regering bij de totstandkoming van haar buitenlands beleid, haar beleid inzake internationaal ondernemen, toerisme en internationale samenwerking. Hij doet dit hetzij op vraag van de Vlaamse Regering, hetzij uit eigen beweging.

Samenstelling

Leden	Plaatsvervangers
1° Voorzitter: Prof. dr. Jan Wouters (gewoon hoogleraar internationaal en Europees recht, KU Leuven)	
2° Anne Lybaert (zaakvoerder IRMAS)	
3° Hans De Belder (oud-diplomaat)	
4° Jean Bossuyt (hoofd strategie European Centre for Development Policy Management Maastricht)	
5° Kim Van der Borght (docent internationaal handelsrecht en handelspolitiek, VUB)	
6° Johan Erauw (gewoon hoogleraar Universiteit Gent)	
7° Luc Vandenbroucke (Sr. Advisor to the CEO, Barco zaakvoerder LVDB Consult)	
8° Rudi Hoebeek (Gedelegeerd bestuurder Hoebeek NV)	
9° Patrick De Groote (hoogleraar geografie en toerisme Universiteit Hasselt)	
10° Johan De Meester (zaakvoerder Viking Reizen)	
11° Els Dirix (ABVV)	Greg Verhoeven (ABVV)
12° Renaat Hanssens (ACV)	Jessie Van Couwenberghe (ACV)
13° Geert Eggermont (UNIZO)	Veronique Willems (UNIZO)
14° N	Jan Van Doren (Voka-VEV)
15° Wiske Jult (11.11.11.)	Koen Detavernier (11.11.11.)
16° Gijs Justaert (Wereldsolidariteit)	Els Hertogen (Wereldsolidariteit)
17° Annuschka Vandewalle (fos)	Kwaku Acheampong (fos)
18° Isabel Vertriest (WWF)	Lode Delbare (Trias)
19° Eve Diels (Ho.Re.Ca Vlaanderen)	Jan Van Steen (directeur Omnia)
20° Jan Jassogne (CIB Vlaanderen)	Peggy Verzele (CIB Vlaanderen – VIVO)

Secretariaat:

Freddy Evens (secretaris)
 Eva Haeveryans (beleidsmedewerker)
 Roos Van de Cruys (beleidsmedewerker)
 Jolien Mespreuve (administratief deskundige)

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 56.825/3
van 16 december 2014

over

een voorontwerp van decreet ‘houdende instemming met het verdrag tot oprichting van het Internationaal Instituut voor Democratie en Verkiezingsondersteuning, en de slotakte, gedaan te Stockholm op 27 februari 1995, zoals gewijzigd op 24 januari 2006’

Op 25 november 2014 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘houdende instemming met het verdrag tot oprichting van het Internationaal Instituut voor Democratie en Verkiezingsondersteuning, en de slotakte, gedaan te Stockholm op 27 februari 1995, zoals gewijzigd op 24 januari 2006’.

Het ontwerp is door de derde kamer onderzocht op 9 december 2014. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Jan SMETS en Jeroen VAN NIEUWENHOVE, staatsraden, Jan VELAERS, assessor, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Brecht STEEN, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 16 december 2014.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

1.1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt tot het verlenen van instemming door de decreetgever met het verdrag ‘tot oprichting van het Internationaal Instituut voor democratie en verkiezingsondersteuning, en de slotakte, gedaan te Stockholm op 27 februari 1995’ (hierna: het Verdrag), zoals dit verdrag werd gewijzigd op 24 januari 2006.

1.2. Luidens artikel I van het Verdrag wordt het Internationaal Instituut voor democratie en verkiezingsondersteuning (hierna: IDEA) opgericht als een intergouvernementele organisatie met volledige rechtspersoonlijkheid, waarvan de zetel in Stockholm is gevestigd. Het IDEA ondersteunt wereldwijd de duurzame democratie en heeft onder meer als doelstelling de democratische instrumenten en processen, in het bijzonder verkiezingen, te bevorderen en te versterken. De doelstellingen en de werkzaamheden van het IDEA worden concreet vastgelegd in artikel II van het Verdrag. Om zijn doelstellingen te realiseren kan het IDEA samenwerkingsverbanden met andere organisaties aangaan, alsmede een strategisch partnerschap met organisaties die vergelijkbare doelstellingen nastreven (artikel III van het Verdrag).

De artikelen IV en V van het Verdrag regelen respectievelijk het lidmaatschap en de financiering van het IDEA.

De artikelen VI tot IX van het Verdrag bepalen de organen van het IDEA (de Raad, de Commissie van adviseurs en het Secretariaat) en regelen hun werking, terwijl artikel X van het Verdrag bepalingen bevat inzake de rechtspositie, de voorrechten en de immuniteiten van het IDEA en haar ”functionarissen”. Artikel XI van het Verdrag betreft de jaarlijkse financiële controle van de verrichtingen van het IDEA door een onafhankelijk internationaal accountantskantoor.

De artikelen XII tot XVII van het Verdrag hebben betrekking op de depositaris, de ontbinding van het IDEA, en op de wijzigingen, de opzegging en de inwerkingtreding van en de toetreding tot het Verdrag.

BEVOEGDHEID

2. In advies 54.691/4/VR van 20 januari 2014 over een voorontwerp van wet houdende instemming met hetzelfde verdrag heeft de Raad van State, afdeling Wetgeving, zitting houdend in verenigde kamers, het volgende opgemerkt:

“Uit de documenten die aan de Raad van State zijn overgezonden, blijkt dat de werkgroep Gemengde Verdragen bedenkingen heeft bij het gemengde karakter van het Verdrag tot oprichting van het Internationaal instituut voor democratie en verkiezingsondersteuning.

Uit artikel II van het Verdrag blijkt, zoals in de memorie van toelichting van het voorliggende voorontwerp wordt bevestigd, dat de doelstellingen die het Internationaal instituut voor democratie en verkiezingsondersteuning nastreeft, niet alleen de verkiezingsprocessen betreffen maar meer in het algemeen de bevordering van de democratie en van de mensenrechten.

De algemene vergadering van de afdeling Wetgeving van de Raad van State heeft het volgende opgemerkt:

‘6. De rechten van de mens en de bestrijding van vormen van discriminatie, die daarvan wezenlijk deel uitmaakt, vormen geen zelfstandige aangelegenheid, maar ressorteren onder de federale overheid of onder de deelentiteiten, naargelang van de uitgeoefende bevoegdheid¹: de algemene vergadering van de afdeling Wetgeving van de Raad van State heeft meermaals, waaronder in haar advies nr. 40.691/AV van 11 juli 2006 omtrent een voorontwerp dat de voornoemde wet van 10 mei 2007 is geworden, opgemerkt:

‘Zowel het Arbitragehof, als de Raad van State, afdeling wetgeving, hebben geoordeeld dat het elke wetgever, binnen de eigen bevoegdheidssfeer, toekomt om door hogere rechtsnormen² omschreven grondrechten met betrekking tot de hem toevertrouwde aangelegenheden te concretiseren.’^{3, 4}

Indien in aanmerking genomen wordt dat het Instituut meer bepaald een verbetering van de verkiezingsprocessen moet stimuleren (artikel II.1.b) alsook de rol van de politieke hoofdrolspelers en van de media ter zake moet vergroten (artikel II.2.c), is het duidelijk dat het om een gemengd verdrag gaat: de gewestelijke overheden zijn er immers

¹ Voetnoot 1 uit advies 54.691/4/VR: Voetnoot 13 van het geciteerde advies: S. VAN DROOGHENBROECK en J. VELAERS, « La répartition des compétences dans la lutte contre la discrimination », in C. BAYART, S. SOTTIAUX en S. VAN DROOGHENBROECK (uitg.), *Les nouvelles lois luttant contre la discrimination*, Brussel, La Charte, 2008, 101-127; J. SAUTOIS en V. VAN DER PLANCKE, « Extension du domaine de la lutte contre les discriminations. Les nouvelles normes en Communauté française, en Région wallonne et en Région bruxelloise », in C. BAYART, S. SOTTIAUX en S. VAN DROOGHENBROECK (uitg.), *Actualités du droit de la lutte contre la discrimination*, Brussel, La Charte, 2010, 161-168; D. CUYPERS, “De nieuwe Vlaamse antidiscriminatiewetgeving”, in C. BAYART, S. SOTTIAUX en S. VAN DROOGHENBROECK (uitg.), *Actualités du droit de la lutte contre la discrimination*, op. cit., 197-202.

² Voetnoot 2 uit advies 54.691/4/VR: Voetnoot 14 van het geciteerde advies: Voetnoot 18 in het geciteerde advies: Arbitragehof, nr. 54/96, 3 oktober 1996, B.9; Arbitragehof, nr. 124/99, 25 november 1999, B.4.4; Arbitragehof, nr. 124/2000, 29 november 2000, B.4.2; voor adviezen van de Raad van State, zie onder meer advies 25.131/VR van 18 november en 13 mei 1997 over een voorstel van decreet ‘houdende regeling van het recht op vrije nieuwsgaring en de uitzending van korte berichten door de omroepen’ (*Parl.St.*, VI. P., B.Z. 1995, nr. 82/2); advies 28.197/1 over een voorontwerp van wet, dat heeft geleid tot de wet van 7 mei 1999, ‘op de gelijke behandeling van mannen en vrouwen ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden, de toegang tot het arbeidsproces, de beroepsopleiding en de promotiekansen, de toegang tot een zelfstandig beroep en de aanvullende regelingen voor sociale zekerheid’ (*Gedr.St.* Kamer, 1998-1999, nrs. 2057/1 et 2058/1); advies 30.462/2, gegeven op 16 november 2000 over een voorontwerp, dat heeft geleid tot de wet van 25 februari 2003, ‘ter bestrijding van discriminatie en tot wijziging van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding’ (*Gedr.St.* Senaat 1998-1999, nr. 1341/1); advies 40.469/VR gegeven op 22 juni 2006 over een voorontwerp van wet ‘houdende toelating van de assistentiehonden tot de voor het publiek toegankelijke plaatsen’ en samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat, de Vlaamse gemeenschap, het Waals Gewest, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie ‘betreffende de toegang van assistentiehonden tot de voor het publiek toegankelijke plaatsen’; adviezen 40.620/VR en 40.621/VR gegeven op dezelfde datum over een voorontwerp van decreet van het Waals Gewest ‘relatif à l’accessibilité aux personnes handicapées accompagnées de chiens d’assistance des établissements et installations destinés au public’ en een voorontwerp van decreet ‘relatif à l’accessibilité aux personnes handicapées accompagnées de chiens d’assistance des établissements et installations destinés au public dans les matières réglées en vertu de l’article 138 de la Constitution’.

³ Voetnoot 3 uit advies 54.691/4/VR: Voetnoot 15 van het geciteerde advies: Advies nr. 40.691/AV van 11 juli 2006 omtrent een voorontwerp dat geworden is de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie, *Parl.St.* Kamer 2006-2007, nr. 51-2720/1, punt 8.1, 84-86.

⁴ Voetnoot 4 uit advies 54.691/4/VR: Advies 48.892/AV, op 7 december 2010 gegeven over een voorstel van wet ‘tot oprichting van een Centrum ter bevordering van de taalverscheidenheid’ (ingediend door de heer D. DUCARME c.s.) (*Parl.St.* Kamer 2010-11, nr. 53-435/2).

bij betrokken via het gedeelte inzake de verkiezingen, inzonderheid inzake de plaatselijke overheden (artikel 6, § 1, VIII, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’), terwijl het mediarecht de gemeenschapsinstanties erbij betreft (artikel 4, 6° en 6°bis, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980) en de democratische werking van de instellingen alle deeltentiteiten aangaat.”

Er kan, wat betreft de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, naar deze opmerking worden verwezen.

ONDERZOEK VAN HET VERDRAG

3. Artikel XIV van het Verdrag luidt (vertaling):

“1. Dit Verdrag kan worden gewijzigd bij een besluit van twee derde van de Partijen bij het Verdrag. Een wijzigingsvoorstel wordt ten minste acht weken van tevoren rondgezonden.

2. Wijzigingen worden van kracht dertig dagen na de datum waarop twee derde van de Partijen de depositaris ervan in kennis hebben gesteld dat zij de op grond van hun nationale wetgeving vereiste formaliteiten met betrekking tot de wijzigingen hebben vervuld. De wijziging is dan bindend voor alle Leden.”

Op grond van dat artikel XIV, lid 2, worden de wijzigingen aan het Verdrag waarmee twee derde van alle partijen hebben ingestemd, “bindend voor alle Leden”, ook voor die welke er niet mee ingestemd zouden hebben.

Wanneer de decreetgever met een dergelijke bepaling instemt, aanvaardt hij dat de wijzigingen waarmee hij niet uitdrukkelijk ingestemd heeft, bindend kunnen zijn voor de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest. Dit komt erop neer dat de decreetgever instemming verleent met de toekomstige wijzigingen die met naleving van de in het Verdrag voorgeschreven procedure daarin worden aangebracht.

Betreffende de rechtsfiguur van de voorafgaande instemming heeft de algemene vergadering van de afdeling Wetgeving van de Raad van State in verband met het Verdrag van Lissabon inzonderheid het volgende opgemerkt:

“Bij deze bepalingen wordt aan Europese organen de bevoegdheid opgedragen om een aantal bepalingen te wijzigen zonder goedkeuring van de lidstaten overeenkomstig hun respectieve grondwettelijke bepalingen. België en de deeltentiteiten ervan zouden dus gebonden kunnen zijn door een wijziging van het Verdrag zonder dat de bevoegde wetgevende vergaderingen daar uitdrukkelijk mee hebben ingestemd.⁵ De omstandigheid dat, desgevallend, de besluiten van de Europese Raad of van de Raad met eenparigheid van stemmen moet worden genomen, doet niets af aan die vaststelling.⁶

⁵ Voetnoot 57 uit het geciteerde advies: Zie de toepasselijke teksten onder bovenvermeld nr. 24 (...).

⁶ Voetnoot 58 uit het geciteerde advies: De meeste “overbruggingsclausules” bepalen dat de besluiten met eenparigheid van stemmen worden vastgesteld. Dit is echter niet het geval met de besluiten waarvan sprake is in de artikelen 98, 107, lid 2, c), 129, lid 3, 281, tweede alinea, en 300, lid 5, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

Zowel het Hof van cassatie⁷ als de afdeling wetgeving van de Raad van State⁸ aanvaarden dat onder bepaalde voorwaarden de wetgevende vergaderingen vooraf kunnen instemmen met een verdrag of met een wijziging van een verdrag. Opdat zulke voorafgaande instemming verenigbaar zou zijn met artikel 167, §§ 2 tot 4, van de Grondwet en met artikel 16 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, moet aan twee voorwaarden worden voldaan: het is vereist dat de Wetgevende Kamers en, in voorkomend geval, de Gemeenschaps- en Gewestparlementen de grenzen van de toekomstige wijzigingen kennen⁹ en dat ze uitdrukkelijk aangeven dat ze met die wijzigingen instemmen¹⁰.

Bij artikel XIV van het Verdrag wordt het mogelijk gemaakt het Verdrag zonder beperkingen te wijzigen. Derhalve is het duidelijk dat het Vlaams Parlement geen kennis kan hebben van de grenzen van de toekomstige wijzigingen, zodat in geen geval aan de gestelde voorwaarden is voldaan.¹¹

Bijgevolg kan het Vlaams Parlement niet worden gevraagd instemming te verlenen met artikel XIV van het Verdrag in zoverre dat zou betekenen dat voorafgaand wordt ingestemd met eventuele wijzigingen die later door een tweederdemeerderheid van de lidstaten zouden worden aangebracht.¹²

⁷ Voetnoot 59 uit het geciteerde advies: Cass., 19 maart 1981, *Arr. Cass.*, 1980-1981, 808; *J.T.*, 1982, 565, en noot J. Verhoeven; Cass., 2 mei 2002, nr. C.99.0518.N.

⁸ Voetnoot 60 uit het geciteerde advies: Zie o.m. advies 33.510/3 van 28 mei 2002 over een voorontwerp dat ontstaan gegeven heeft aan de wet van 17 december 2002 houdende instemming met het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, en met de Bijlagen I en II, gedaan te Aarhus op 25 juni 1998 (*Parl. St.*, Senaat, 2001-2002, nr. 2-1235/1, blz. 48); advies 35.792/2/V van 20 augustus 2003 over het voorontwerp dat ontstaan heeft gegeven aan het decreet van 27 november 2003 houdende instemming met het Verdrag inzake persistente organische verontreinigende stoffen, gesloten te Stockholm op 22 mei 2001, alsmede met de Bijlagen erbij (*Parl. St.*, W.G.R., 2003/2004, nr. 575/1, blz. 10); advies 36.170/1 van 11 december 2003 over het voorontwerp van wet houdende instemming met de Overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en de Republiek Kroatië, ondertekend te Brussel op 31 oktober 2001 (*Parl. St.*, Senaat, 2004-2005, nr. 957/1).

⁹ Voetnoot 61 uit het geciteerde advies: Zie inzonderheid de adviezen waarnaar in de vorige voetnoot wordt verwezen.

¹⁰ Adv.RvS 44.028/AV van 29 januari 2008 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 19 juni 2008 'houdende instemming met het Verdrag van Lissabon tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met de Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007', *Parl.St.* Senaat 2007-08, nr. 4-568/1, 355-356, opmerking 28.

¹¹ Bovendien wordt ook niet uitdrukkelijk in de instemmingsakte aangegeven dat wordt ingestemd met de toekomstige wijzigingen.

¹² In dezelfde zin adv.RvS 54.691/4/VR, *l.c.*, opmerking 4 en adv.RvS 56.732/4 van 12 november 2014 over een voorontwerp van decreet van de Duitstalige Gemeenschap 'zur Zustimmung zu dem Übereinkommen zur Gründung des Internationalen Instituts für Demokratie und Wahlhilfe, geschehen zu Stockholm am 27. Februar 1995, so wie am 24. Januar 2006 geändert', opmerking 2.

SLOTOPMERKING

4. In het aan de Raad van State, afdeling Wetgeving, voorgelegde dossier zijn niet enkel de authentieke tekst van het Verdrag zoals gewijzigd op 24 januari 2006 en een Nederlandse vertaling ervan opgenomen, maar ook de oorspronkelijke authentieke tekst van het Verdrag en een Nederlandse vertaling ervan. Teneinde verwarring te vermijden, verdient het aanbeveling om enkel de gewijzigde authentieke tekst van het Verdrag en zijn Nederlandse vertaling bij het ontwerp van instemmingsdecreet te voegen.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS

Jo BAERT

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. Het verdrag tot oprichting van het Internationaal Instituut voor Democratie en Verkiezingsondersteuning, en de slotakte, gedaan te Stockholm op 27 februari 1995, zoals gewijzigd op 24 januari 2006, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel, 30 januari 2015.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

BIJLAGEN:

- Nederlandse vertaling van het verdrag en de slotakte van 27 februari 1995
- Engelse tekst van het verdrag en de slotakte van 27 februari 1995
- Nederlandse vertaling van het verdrag van 27 februari 1995,
zoals gewijzigd op 24 januari 2006
- Engelse tekst van het verdrag van 27 februari 1995,
zoals gewijzigd op 24 januari 2006

VERTALING

OVEREENKOMST TOT OPRICHTING VAN HET
INTERNATIONAAL INSTITUUT VOOR DEMOCRATIE
EN ELECTORALE BIJSTAND

OVERWEGENDE dat de ondertekende Partijen :

VASTSTELLEN dat de begrippen 'democratie', 'pluralisme' en 'vrije en eerlijke verkiezingen' wereldwijd ingang vinden;

VASTSTELLEN dat democratie van essentieel belang is voor de bevordering en de vrijwaring van de mensenrechten en dat de participatie in het politieke leven, met inbegrip van de regering, deel uitmaakt van de mensenrechten, zoals afgekondigd en gewaarborgd door internationale verdragen en verklaringen;

TEVENS VASTSTELLEN dat de begrippen 'duurzame democratie', 'behoorlijk bestuur', 'verantwoordelijkheid' en 'doorzichtigheid' in het nationaal en internationaal ontwikkelingsbeleid een cruciale plaats hebben ingenomen;

ERKENNEN dat het versterken van democratische instellingen op nationaal, regionaal en mondiaal vlak bijdraagt tot preventieve diplomatie, waarbij de oprichting van een betere wereldorde wordt gestimuleerd;

INZIEN dat continuïteit en een toekomstperspectief op lange termijn vereisten zijn voor de democratische en electorale processen;

WENSEN dat universele normen, waarden en gebruiken worden bevorderd en toegepast;

er zich BEWUST van zijn dat pluralisme het bestaan vooronderstelt van actoren en nationale en internationale organisaties met duidelijk onderscheiden taken en opdrachten die anderen niet op zich kunnen nemen;

zich REALISEREN dat een ontmoetingsplaats voor alle betrokken partijen de vakkundigheid en de systematische uitbouw van het democratisch potentieel zal bevorderen en kracht bijzetten;

OVERWEGENDE dat een bijkomend internationaal instituut in dit gebied nodig is;

WERD ALS VOLGT OVEREENGEKOMEN:

Artikel I
OPRICHTING, PLAATS EN STATUUT

1. De Overeenkomstsluitende Partijen richten hierbij het Internationaal Instituut voor Democratie en Electorale Bijstand op als zijnde een internationale organisatie, hierna genoemd het Instituut of het Internationaal IDEB.

2. Het hoofdkwartier van het Instituut is gelegen in Stockholm, tenzij de Raad beslist om het Instituut naar een andere plaats over te brengen. Het Instituut mag elders kantoren oprichten, naargelang dit ter ondersteuning van zijn programma's vereist is.

3. Het Internationaal IDEB bezit volledige rechtspersoonlijkheid en geniet alle bevoegdheden die nodig zijn om zijn taken uit te oefenen en om zijn doelstellingen te realiseren, waaronder de bevoegdheid om :

- a. roerende en onroerende goederen aan te kopen en te verkopen;
- b. contracten en andere vormen van overeenkomsten te sluiten;
- c. personeel in dienst te nemen en gedetacheerd personeel aan te nemen;
- d. als eiser of als verweerder in rechtsgedingen op te treden;
- e. het geld en de eigendommen van het Instituut te beleggen; en
- f. alle andere rechtmatige handelingen te stellen, die nodig zijn om de doelstellingen van het Instituut te realiseren.

Artikel II
DOELSTELLINGEN EN ACTIVITEITEN

1. Het Instituut heeft als doelstellingen :
 - a. de duurzame democratie wereldwijd te bevorderen en te ondersteunen;
 - b. democratische electorale processen wereldwijd te verbeteren en te versterken;
 - c. de opvatting van de normen, regels en richtlijnen die op pluralistische meerpartijenstelsels en democratische processen van toepassing zijn, te verruimen en de toepassing en verspreiding van die normen, regels en richtlijnen te bevorderen;
 - d. het potentieel van een land om de volledige reeks van democratische instrumenten te ontwikkelen, te versterken en te ondersteunen;
 - e. een ontmoetingsplaats te bieden voor uitwisseling tussen alle partijen die in het kader van de uitbouw van democratische instellingen bij electorale processen betrokken zijn;
 - f. de kennis over democratische electorale processen te verruimen en het onderricht erin kracht bij te zetten;
 - g. doorzichtigheid en verantwoordelijkheid, vakkundigheid en doeltreffendheid in de electorale processen in het kader van de democratische uitbouw te bevorderen;
2. Teneinde de bovenvermelde doelstellingen te realiseren, mag het Instituut de volgende activiteiten ontplooiën :
 - a. wereldwijde netwerken op het vlak van electorale processen ontwikkelen;
 - b. informatiediensten oprichten en in stand houden;
 - c. advies, begeleiding en ondersteuning verlenen betreffende de rol van de regering en de oppositie, de politieke partijen, verkiezingscommissies, een onafhankelijke rechterlijke macht, de media en andere aspecten van het electoraal proces in een pluralistische democratische context;
 - d. binnen het bevoegdheidsgebied van het Instituut onderzoek en de verspreiding en toepassing van onderzoeksresultaten aanmoedigen;

e. seminars, workshops en opleidingsprogramma's over vrije en eerlijke verkiezingen in het kader van pluralistische en democratische stelsels organiseren en bevorderen;

d. naargelang van de behoeften, andere activiteiten in verband met verkiezingen en democratie ontplooiën.

3. De leden en bijleden onderschrijven deze doelstellingen en activiteiten van het Instituut zoals vermeld in dit artikel en verbinden zich ertoe om deze doelstellingen en activiteiten te stimuleren en het Instituut in de uitvoering van zijn werkprogramma bij te staan.

Artikel III

SAMENWERKINGSVERBANDEN

Het Instituut mag met andere instellingen samenwerkingsverbanden oprichten.

Artikel IV

LIDMAATSCHAP

1. Leden van het Instituut zijn :

a. de regeringen van de staten die deze Overeenkomst ondertekenen;

b. Intergouvernementele organisaties die deze Overeenkomst ondertekenen.

2. Geassocieerde leden van het Instituut zijn internationale niet-gouvernementele organisaties. De leden van dergelijke organisaties moeten behoorlijk opgerichte organisaties zijn of een combinatie van organisaties en individuele personen, met welomschreven regels betreffende de toetreding van de leden. De organisatie moet een functionele en professionele rol hebben, die relevant is voor de werkingssfeer van het Instituut.

3. Een internationale niet-gouvernementele organisatie mag te allen tijde de Secretaris-Generaal kennisgeven van haar verzoek om geassocieerd lid van het Instituut te worden.

4. Het aantal geassocieerde leden mag nooit meer dan het aantal leden van het Instituut bedragen.

Artikel V FINANCIERING

1. Het Instituut verkrijgt zijn financiële middelen via vrijwillige bijdragen en giften van regeringen en andere instellingen, publikaties en andere inkomsten uit dienstverlening, interest uit trusts, schenkingen en bankrekeningen.

2. Er wordt van de Overeenkomstsluitende Partijen geenszins vereist dat zij het Instituut op enige andere wijze financieel steunen dan door vrijwillige bijdragen. Zij zijn evenmin, individueel of gezamenlijk, aansprakelijk voor enige schuld, geldelijke verplichting of verbintenis van het Instituut.

3. Het Instituut treft maatregelen die voor de regering van het land waarin het hoofdkwartier gevestigd is, voldoende zijn als garantie dat het Instituut in staat is zijn verbintenissen na te komen.

Artikel VI ORGANEN

Het Instituut bestaat uit een Raad, een Benoemingscommissie, een Raad van Bestuur ("het Bestuur"), een Secretaris-Generaal en een Secretariaat.

Artikel VII DE RAAD

1. De Raad telt één vertegenwoordiger van elk lid en elk geassocieerd lid van het Instituut.

2. De Raad komt éénmaal per jaar samen in gewone zitting. Een buitengewone zitting van de Raad wordt bijeengeroepen :

- a. op uitnodiging van de Raad van Bestuur;
- b. op initiatief van één derde van de leden van de Raad.

3. Op de bijeenkomsten van de Raad mogen er waarnemers worden uitgenodigd; deze waarnemers zijn evenwel niet stemgerechtigd.

4. De Raad neemt zijn eigen procedureregels aan en verkiest voor elke bijeenkomst een voorzitter.

5. De Raad :

- a. heeft de algemene leiding over de werkzaamheden van het Instituut;
- b. beoordeelt de activiteiten van het Instituut;
- c. keurt met een tweederde meerderheid de toetreding van nieuwe leden en geassocieerde leden van het Instituut goed, op aanbeveling van het Bestuur;
- d. beraadslaagt en beslist met een tweederde meerderheid over schorsing van leden en geassocieerde leden, op aanbeveling van het Bestuur;
- e. stelt de leden en de Voorzitter van het Bestuur aan;
- f. stelt de Benoemingscommissie aan;
- g. stelt de auditors aan;
- h. keurt de door een auditor gecontroleerde financiële staten goed.

6. De beslissingen van de Raad worden bij consensus genomen. Indien alle pogingen om een consensus te bereiken tevergeefs blijken te zijn, mag de Voorzitter beslissen om tot een officiële stemming over te gaan. Er wordt ook officieel gestemd, indien een stemgerechtigd lid dat verzoekt. Behoudens andersluidende bepaling in deze Overeenkomst, gebeurt een officiële stemming van de Raad bij gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen. Elk lid van de Raad heeft recht op één stem en bij staking der stemmen bezit de Voorzitter van de bijeenkomst de doorslaggevende stem.

Artikel VIII
DE BENOEMINGSCOMMISSIE

1. De Raad verkiest één vertegenwoordiger van de leden en één vertegenwoordiger van de geassocieerde leden en één lid van de Raad van Bestuur om als lid in de Benoemingscommissie te zetelen.

2. De Benoemingscommissie :

- a. draagt eminente personen als lid of als Voorzitter van het Bestuur voor met het oog op aanstelling door de Raad;
- b. draagt externe auditors voor met het oog op aanstelling door de Raad.

Artikel IX HET BESTUUR

1. Het Instituut staat onder leiding van een Raad van Bestuur waarvan het aantal leden ten minste negen (9) en ten hoogste (15) bedraagt. Een lid van het Bestuur wordt aangesteld door het land waarin het hoofdkwartier van het Instituut gevestigd is (de Bestendige Vertegenwoordiger). De Voorzitter van het Bestuur wordt door de Raad verkozen. De Bestuursleden worden verkozen op basis van hun verdiensten op het vlak van de rechten, electorale technieken, politiek, relevant onderzoek, politieke wetenschappen, economie en andere gebieden die voor de werking van het Instituut van belang zijn. Zij zetelen in het Bestuur in hun persoonlijke hoedanigheid en niet als vertegenwoordiger van een regering of een organisatie.

2. De duur van het mandaat van lid en van Voorzitter van het Bestuur is drie (3) jaar en deze mandaten zijn verlengbaar. De duur van de mandaten van de eerste leden van het Bestuur zal alterneren, opdat de ledenwisseling geleidelijk gebeurt.

3. Het Bestuur komt bijeen telkens als het dit nodig acht om zijn taken te kunnen vervullen. Tijdens de eerste bijeenkomst van elk jaar stelt het Bestuur een Vice-Voorzitter aan.

4. Het Bestuur :

a. vaardigt tevens in overeenstemming met deze Overeenkomst een huishoudelijk reglement uit voor het bestuur van het Instituut;

b. ontwikkelt het beleid van het Instituut op basis van de algemene aanwijzingen die de Raad geeft;

c. stelt de Secretaris-Generaal van het Instituut aan;

d. keurt het jaarlijks werkprogramma en het jaarbudget van het Instituut goed;

e. draagt nieuwe leden van het Instituut voor met het oog op goedkeuring van hun lidmaatschap door de Raad;

f. doet aanbevelingen in verband met de schorsing van leden en geassocieerde leden die in gebreke blijven artikel II, lid 3 na te leven;

g. levert commentaar op de door een auditor gecontroleerde financiële staten;

h. vervult alle andere taken die noodzakelijk zijn om de aan het Bestuur gedelegeerde bevoegdheden uit te oefenen.

Artikel X DE SECRETARIS-GENERAAL EN HET SECRETARIAAT

1. Aan het hoofd van het Instituut staat de Secretaris-Generaal, die voor de duur van vijf (5) jaar door het Bestuur wordt aangesteld. Zijn mandaat is verlengbaar.

2. In overeenstemming met het door het Bestuur goedgekeurde personeelsbeleid stelt de Secretaris-Generaal Professioneel en Algemeen Dienstpersoneel aan, vereist om de doelstellingen van het Instituut uit te voeren.

3. De Secretaris-Generaal is aan het Bestuur verantwoordelijk.

Artikel XI RECHTEN, VOORRECHTEN EN IMMUNITEITEN

In het land waar het hoofdkwartier van het Instituut is gevestigd, geniet het Instituut alsook het personeel de rechten, voorrechten en immuniteiten die zijn vastgelegd in een overeenkomst betreffende het hoofdkwartier. Andere landen kunnen soortgelijke rechten, voorrechten en immuniteiten toekennen ter ondersteuning van de activiteiten van het Instituut in deze landen.

Artikel XII EXTERNE AUDITOR

Jaarlijks wordt er een volledige financiële audit van de verrichtingen van het Instituut uitgevoerd door een onafhankelijk internationaal accountantskantoor dat de Raad op voordracht van de Benoemingscommissie aanstelt. De resultaten van deze audit worden ter beschikking van het Bestuur en van de Raad gesteld.

Artikel XIII BEWAARDER

1. De Secretaris-Generaal van het Instituut treedt op als Bewaarder van deze Overeenkomst.

2. De Bewaarder deelt alle kennisgevingen in verband met deze Overeenkomst aan alle leden en geassocieerde leden mee.

Artikel XIV ONTBINDING

1. Het Instituut wordt ontbonden, indien een viervijfde meerderheid van alle leden en geassocieerde leden beslist dat het Instituut overbodig is geworden of dat het niet langer in staat is om doeltreffend te werken.

2. In geval van ontbinding worden eventuele activa van het Instituut, die na betaling van zijn wettelijke verplichtingen overblijven, verdeeld onder instellingen die gelijksoortige doelstellingen als het Instituut nastreven, overeenkomstig de beslissing die de Raad in overleg met het Bestuur hieromtrent neemt.

Artikel XV WIJZIGINGEN

1. Wijzigingen in deze Overeenkomst vereisen een tweederde meerderheid van alle Partijen. Elk voorstel van wijziging wordt ten minste acht weken op voorhand verspreid.

2. De wijziging wordt van kracht dertig dagen na de datum waarop twee derde van de Partijen de Bewaarder ervan kennis hebben gegeven dat zij de door de nationale wetgeving vereiste formaliteiten in verband met de wijziging hebben vervuld. Alsdan wordt de wijziging bindend voor alle leden en geassocieerde leden.

Artikel XVI OPZEGGING

1. Elke Overeenkomstsluitende Partij kan de Overeenkomst opzeggen. Een dergelijke opzegging wordt van kracht drie maanden na de datum van kennisgeving van de opzegging aan de Bewaarder.

2. Elk geassocieerd lid kan zijn lidmaatschap bij het Instituut opzeggen. Een dergelijke opzegging wordt van kracht op de dag van kennisgeving van de opzegging aan de Bewaarder.

Artikel XVII INWERKINGTREDING

1. De Staten die aan de Oprichtingsconferentie van 27 februari 1995 in Stockholm hebben deelgenomen, kunnen deze Overeenkomst ondertekenen tot de datum van de tweede bijeenkomst van de Raad.

2. Deze Overeenkomst treedt in werking op de dag waarop ten minste drie Staten de Overeenkomst hebben ondertekend en elkaar kennis hebben gegeven van het feit dat de door hun nationale wetgeving vereiste formaliteiten werden vervuld.

3. Ten aanzien van de Staten die op de dag van de inwerkingtreding geen dergelijke kennisgeving hebben kunnen doen, treedt de Overeenkomst in werking dertig dagen na ontvangst door de Bewaarder van de kennisgeving dat de door de nationale wetgeving vereiste formaliteiten werden vervuld.

Artikel XVIII TOETREDING

Elke Staat of Intergouvernementele Organisatie kan te allen tijde de Secretaris-Generaal kennisgeven van haar verzoek om tot de Overeenkomst toe te treden. Wordt dit verzoek door de Raad ingewilligd, dan treedt de Overeenkomst ten aanzien van die Staat of die Intergouvernementele Organisatie in werking dertig dagen na de datum van neerlegging van de toetredingsakte.

ALS BLIJK WAARVAN, hebben ondergetekenden, hiertoe behoorlijk gemachtigd, deze Overeenkomst opgesteld in het Engels in één enkel origineel ondertekend. Dit origineel wordt neergelegd bij de Secretaris-Generaal, die aan alle Leden van het Instituut een afschrift zal toesturen.

Opgesteld in het Engels, in Stockholm op 27 februari 1995.

SLOTAKTE

Conferentie over de oprichting van het Internationaal Instituut voor Democratie en Electorale Bijstand, gehouden in Stockholm op 27 februari 1995.

I. De Conferentie over de oprichting van het Internationaal Instituut voor Democratie en Electorale Bijstand, die door de Zweedse regering werd bijeengeroepen, werd op 27 februari 1995 in Stockholm, Zweden, gehouden.

II. De regeringen van de volgende landen waren door een delegatie op de conferentie vertegenwoordigd :

Australië	Indië
Barbados	Nederland
België	Noorwegen
Chili	Portugal
Costa Rica	Zuid-Afrika
Denemarken	Spanje
Finland	Zweden

De Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties was op de conferentie vertegenwoordigd.

Sir Shridath Ramphal fungeerde als Voorzitter van de conferentie.

III. De conferentie heeft haar goedkeuring verleend aan de bijgevoegde tekst van de Overeenkomst tot Oprichting van het Internationaal Instituut voor Democratie en Electorale Bijstand, die op 27 februari 1995 voor ondertekening werd opengesteld.

IV. De conferentie heeft beslist om het Instituut de volgende naam mee te geven : "Internationaal Instituut voor Democratie en Electorale Bijstand, of het Internationaal IDEB".

V. De conferentie heeft beslist dat het hoofdkwartier van het Instituut in Stockholm, Zweden, is gevestigd.

VI. De conferentie heeft beslist om de aangehechte verklaring aan te nemen.

VII. Ingevolge de Overeenkomst tot oprichting van het Instituut treedt de Overeenkomst in werking de dag waarop ten minste drie Staten de Overeenkomst hebben ondertekend en kennisgeving hebben gedaan dat de door de nationale wetgeving vereiste formaliteiten werden vervuld. Denemarken, Noorwegen en Zweden wezen erop dat zij onmiddellijk na ondertekening van de Overeenkomst zouden zorgen voor kennisgeving dat de door de nationale wetgeving vereiste formaliteiten werden vervuld. Hierdoor maken zij het mogelijk dat de "Overeenkomst tot Oprichting van het Internationaal Instituut voor Democratie en Electorale Bijstand" overeenkomstig de bepalingen van artikel XVII in werking treedt.

VIII. De conferentie heeft beslist dat het eerste Bestuur rechtstreeks door de Raad wordt aangesteld en uit niet meer dan zes leden mag bestaan.

IX. De conferentie heeft beslist dat de taken van de Secretaris-Generaal betreffende de kennisgevingen overeenkomstig artikel XVI worden vervuld door de Zweedse regering totdat er een Secretaris-Generaal is aangesteld.

Als blijk waarvan, hebben de ondergetekenden, hiertoe behoorlijk gemachtigd door hun respectieve regering, deze Slotakte ondertekend.

Opgesteld in het Engels in Stockholm op zevenentwintig februari negentienhonderd vijffennegentig, in één enkel origineel dat de Secretaris-Generaal van het Instituut zal bewaren en waarvan hij een eensluidend verklaard afschrift aan de ondertekenende Staten zal toesturen.

Agreement Establishing the International Institute for Democracy and Electoral Assistance

The **PARTIES** signatory hereto,

NOTING that the concepts of democracy, pluralism and free and fair elections are taking root worldwide;

NOTING that democracy is essential for promoting and guaranteeing human rights and that participation in political life, including government, is part of human rights, proclaimed and guaranteed by international treaties and declarations;

NOTING ALSO that the ideas of sustainable democracy, good governance, accountability and transparency have become central to policies for national and international development;

RECOGNIZING that strengthening democratic institutions, nationally, regionally and globally is conducive to preventive diplomacy, thereby promoting the establishment of a better world order;

UNDERSTANDING that democratic and electoral processes require continuity and a long-term perspective;

WISHING TO ADVANCE and implement universally held norms, values and practices;

AWARE that pluralism presupposes actors and national and international organizations with distinctly different tasks and mandates that cannot be subsumed by others;

REALIZING that a meeting place for all those involved would sustain and advance professionalism and systematic capacity building;

CONSIDERING that a complementary international institute in this field is required.

HAVE AGREED as follows:

Article I

ESTABLISHMENT, LOCATION AND STATUS

1. The Parties to this Agreement hereby establish the International Institute for Democracy and Electoral Assistance, as an international organisation, hereinafter referred to as the Institute or International IDEA.

2. The headquarters of the Institute shall be in Stockholm, unless the Council decides to relocate the Institute elsewhere. The Institute may establish offices in other locations as required to support its programs.

3. International IDEA shall possess full juridical personality and enjoy such capacities as may be necessary to exercise its functions and fulfil its objectives, inter alia, the capacity to:

- a. acquire and dispose of real and personal property;
- b. enter into contracts and other types of agreements;
- c. employ persons and accept seconded personnel on loan;
- d. institute and defend in legal proceedings;
- e. invest the money and properties of the Institute; and
- f. take other lawful action necessary to accomplish the objectives of the Institute.

Article II

OBJECTIVES AND ACTIVITIES

1. The objectives of the Institute are:

- a. To promote and advance sustainable democracy worldwide;
- b. To improve and consolidate democratic electoral processes worldwide;
- c. To broaden the understanding and promote the implementation and dissemination of the norms, rules and guidelines that apply to multi-party pluralism and democratic processes;
- d. To strengthen and support national capacity to develop the full range of democratic instruments;
- e. To provide a meeting-place for exchanges between all those involved in electoral processes in the context of democratic institution-building;
- f. To increase knowledge and enhance learning about democratic electoral processes;
- g. To promote transparency and accountability, professionalism and efficiency in the electoral process in the context of democratic development.

2. In order to accomplish the foregoing objectives, the Institute may engage in the following type of activities:

- a. Develop networks globally in the sphere of electoral processes;
- b. Establish and maintain information services;
- c. Provide advice, guidance and support on the role of government and opposition, political parties, electoral commissions, an independent judiciary, the media and other aspects of the electoral process in a pluralistic democratic context;
- d. Encourage research and the dissemination and application of research findings within the institute's sphere of competence;

e. Organize and facilitate seminars, workshops and training on free and fair elections in the context of pluralistic democratic systems;

f. Engage in other activities related to elections and democracy as the need arises.

3. The members and associate members subscribe to the objectives and activities of the Institute as stated in this article and undertake to further them and assist the Institute to carry out its program of work.

Article III

COOPERATIVE RELATIONSHIPS

The Institute may establish cooperative relationships with other institutions.

Article IV

MEMBERSHIP

1. **Members** of the Institute are:

a. Governments of States Parties to this Agreement

b. Inter-governmental organizations parties to this Agreement.

2. **Associate members** of the Institute are International non-governmental organizations. Such organizations must have as members properly constituted organizations or a combination of organizations and individuals, with defined rules governing the admission of members. The organization must include members from at least seven States. The organization should have a functional and professional role relevant to the Institute's sphere of activity.

3. An International Non-governmental Organization may at any time notify the Secretary General of its request to become an Associate member of the Institute.

4. At no time shall the number of associate members exceed that of members of the Institute.

Article V FINANCE

1. The Institute shall obtain its financial resources through such means as voluntary contributions and donations by governments and others; publications and other service revenue, interest income from trusts, endowments and bank accounts.

2. The Parties to this Agreement shall not be required to provide financial support to the Institute beyond voluntary contributions. Nor shall they be responsible, individually or collectively, for any debts, liabilities or obligations of the Institute.

3. The Institute shall establish arrangements satisfactory to the Government of the country in which the headquarters are located with a view to ensuring the Institute's ability to meet its obligations.

Article VI ORGANS

The Institute shall consist of a Council, a Nominating Committee, a Board of Directors ("Board"), a Secretary General and a Secretariat.

Article VII THE COUNCIL

1. The Council shall be composed of one representative of each member and associate member of the Institute.

2. The Council shall meet once a year in ordinary sessions. An extraordinary session of the Council shall be convened:

- a. upon the invitation of the Board of Directors
- b. upon the initiative of one third of the Council's members.

3. Observers may be invited to Council meetings, but have no right to vote.

4. The Council shall adopt its own rules of procedure, and elect a chairman for each meeting.

5. The Council shall:

- a. Give the overall direction of the Institute's work
- b. Review the activities of the Institute
- c. Approve by a two-thirds majority new members and associate members of the Institute, upon recommendation by the Board
- d. Consider and decide by a two-thirds majority on suspension of members and associate members, upon recommendation by the Board
- e. Appoint the members and the Chairman of the Board
- f. Appoint the Nominating Committee
- g. Appoint the auditors
- h. Approve the audited financial statements

6. Decisions of the Council shall be taken by consensus. If all efforts have been made and no consensus is reached the Chairman may decide to proceed to a formal vote. A formal vote shall also be held if so requested by a voting member. Except when this Agreement provides otherwise, a formal vote of the Council shall be made by a simple majority of the votes cast. Each member of the Council shall be entitled to one vote, and in the case of an equality of votes, the Chairman of the meeting may cast the deciding vote.

Article VIII

THE NOMINATING COMMITTEE

1. The Council shall elect one representative of the members and one representative of the associate members and one member of the Board of Directors to serve as members of the Nominating Committee.

2. The Nominating Committee shall:

- a. Nominate distinguished personalities to serve as members or as Chairman of the Board for appointment by the Council.
- b. Nominate external auditors for appointment by the Council.

Article IX THE BOARD

1. The Institute shall operate under the direction of a Board of Directors consisting of between nine (9) and fifteen (15) members. One member of the Board shall be appointed by the country in which the Institute has its headquarters (Permanent Representative). The Chairman of the Board shall be elected by the Council. Board members shall be selected on the basis of accomplishment in the fields of law, electoral techniques, politics, relevant research, political science, economics and other areas of importance for the work of the Institute. They shall serve in their personal capacities and not as representatives of governments or organizations.

2. The term of appointment of a member and of the Chairman of the Board, shall be three years (3), subject to renewal. The terms of the first members of the Board shall be staggered in order to establish gradual transition of membership.

3. The Board shall meet as often as it finds necessary to carry out its functions. At its first meeting every year the Board will appoint a Vice-Chairman.

4. The Board shall also:

- a. Issue by-laws for the governance of the Institute in accordance with this Agreement;
- b. Develop the policy of the institute based on the overall direction given by the Council;
- c. Appoint the Secretary General of the Institute;
- d. Approve the Institute's annual work programs and budget;
- e. Recommend new members of the Institute for approval by the Council;
- f. Recommend the suspension of Members and Associate Members deemed to be failing to adhere to Article II, paragraph 3 above.
- g. Comment on the audited financial statements;
- h. Perform all other functions necessary to carry out the powers delegated to the Board.

Article X**THE SECRETARY GENERAL AND THE SECRETARIAT**

1. The Institute shall be headed by a Secretary General who shall be appointed by the Board for a term of five (5) years, subject to renewal.

2. The Secretary General shall appoint such Professional and General Services Staff as may be required to carry out the objectives of the Institute in accordance with personnel policies approved by the Board.

3. The Secretary General shall be responsible to the Board.

Article XI**RIGHTS, PRIVILEGES AND IMMUNITIES**

The Institute and its staff shall, in the country of its headquarters, enjoy such rights, privileges and immunities as shall be stipulated in a headquarters Agreement. Other countries may grant comparable rights, privileges and immunities in support of the Institute's activities in such countries.

Article XII**EXTERNAL AUDITOR**

A full financial audit of the operations of the Institute shall be conducted on an annual basis by an independent international accounting firm selected by the Council after recommendation by the Nominating Committee. The result of such audits shall be made available to the Board and the Council.

Article XIII**DEPOSITARY**

1. The Secretary General of the Institute shall be the Depositary of this Agreement.

2. The Depositary shall communicate all notifications relating to the Agreement to all members and associate members.

Article XIV **DISSOLUTION**

1. The Institute may be dissolved, if a four-fifths majority of all members and associate members determines that the Institute is no longer required or that it will no longer be able to function effectively.

2. In case of dissolution, any assets of the Institute which remain after payment of its legal obligations shall be distributed to institutions having objectives similar to those of the Institute as decided by the Council in consultation with the Board.

Article XV **AMENDMENTS**

1. This Agreement may be amended by a two-thirds majority vote of all the Parties to it. A proposal for such an amendment shall be circulated at least eight weeks in advance.

2. The amendment will enter into force thirty days after the date on which two-thirds of the Parties have notified the Depositary that they have fulfilled the formalities required by national legislation with respect to the amendment. It shall then be binding on all members and associate members.

Article XVI **WITHDRAWAL**

1. Any Party to this Agreement may withdraw from it. Such withdrawal shall become effective three months after the date on which this has been notified to the Depositary.

2. Any associate member may withdraw its membership from the Institute. Such withdrawal shall become effective the day on which this has been notified to the Depositary.

Article XVII**ENTRY INTO FORCE**

1. This Agreement shall be open for signature by States participating in the Founding Conference, held in Stockholm on the 27th of February 1995, until the date of the second Council meeting.

2. This Agreement shall enter into force on the day upon which at least three States have signed it and provided each other with notification that the formalities required by their national legislation have been completed.

3. For those States which can not provide such notification on the day of its entry into force, the Agreement shall enter into force thirty days after receipt by the Depositary of notification that the formalities required by national legislation have been completed.

Article XVIII**ACCESSION**

Any State or Inter-governmental Organization may at any time notify the Secretary General of its request to accede to this Agreement. If the request is approved by the Council the Agreement will enter into force for that State or Intergovernmental Organization thirty days after the date of the deposit of its instrument of accession.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned being duly authorised thereto, have signed this Agreement in a single original in the English language, which shall be deposited with the Secretary General who shall send copies thereof to all the Members of the Institute.

Done in the English language at Stockholm on the 27th of February 1995.

Final Act

Conference on the Establishment of the International
Institute for Democracy and Electoral Assistance
Done at Stockholm, on the 27th of February 1995

I. The Conference on the Establishment of the
International Institute for Democracy and Electoral
Assistance, convened by the Swedish government, met in
Stockholm, Sweden on the 27th of February 1995.

II. The Governments of the following countries were
represented by Delegations at the Conference:

Australia	India
Barbados	The Netherlands
Belgium	Norway
Chile	Portugal
Costa Rica	South Africa
Denmark	Spain
Finland	Sweden

The Secretary-General of the United Nations had a
representative at the Conference.

Sir Shridath Ramphal acted as Chairman of the
Conference.

III. The Conference approved the attached text of the
Agreement establishing the International Institute for
Democracy and Electoral Assistance and opened it for
signature on the 27th of February 1995.

IV. The Conference decided to name the Institute the
International Institute for Democracy and Electoral
Assistance, or International IDEA.

V. The Conference decided that the Headquarters of
the Institute should be placed in Stockholm, Sweden.

VI. The Conference decided to adopt the attached declaration.

VII. According to the Agreement establishing the Institute, it will enter into force on the day upon which at least three States have signed it and provided notification that the formalities required by national legislation have been completed. Denmark, Norway and Sweden indicated that they would immediately upon signature of the Agreement provide notification that the formalities as required by national legislation had been completed, thereby enabling the "Agreement Establishing the International Institute of Democracy and Electoral Assistance" to enter into force in accordance with the provisions of Article XVII.

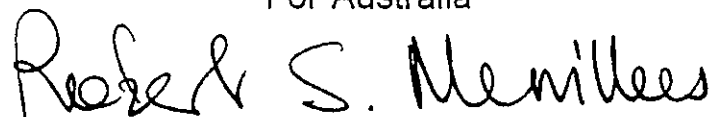
VIII. The Conference decided that the Initial Board should be appointed directly by the Council and consist of not more than six members.

IX. The Conference decided that until the Secretary-General has been appointed, his or her duties regarding notifications in accordance with article XVII shall be performed by the Government of Sweden.

In witness whereof, the undersigned, duly authorized by their respective Governments, have signed the present Final Act.

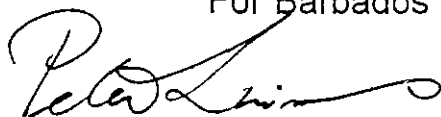
Done in Stockholm, this twenty seventh day of February one thousand nine hundred and ninety-five, in the English language, in a single copy which shall remain deposited with the Secretary-General of the Institute, who shall communicate certified copies thereof to the Signatory States.

For Australia

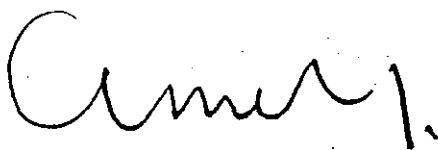
(s. Robert S. Merrillees)

For Barbados

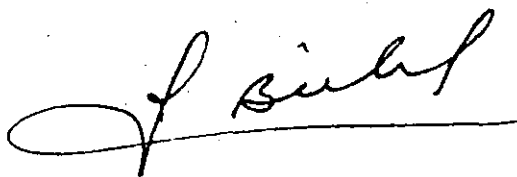
(s. Peter Simmons)

For Belgium

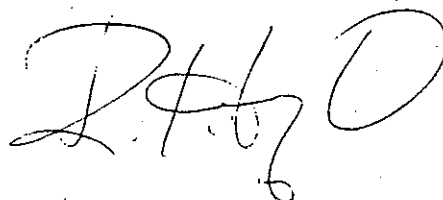
(s. Erik Derycke)

For Chile

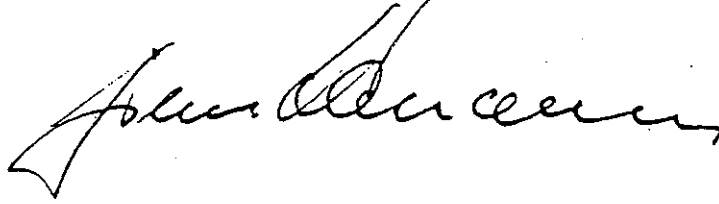
(s. John Biehl del Río)

For Costa Rica

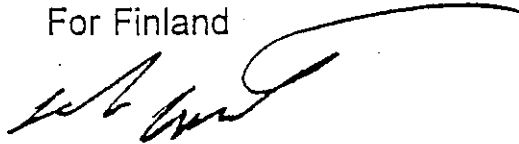
(s. Rubén Hernández Valle)

For Denmark

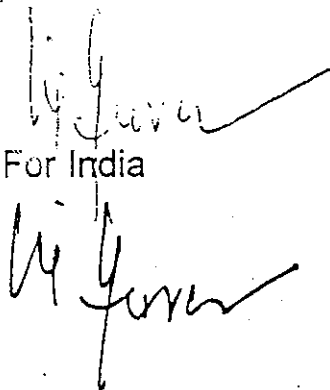
(s. Gunnar Ortmann)

For Finland

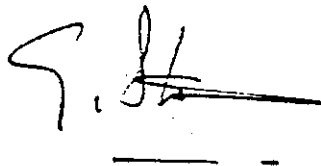
(s. Mauri Eggert)

For India

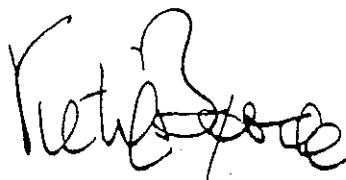
(s. Vinod Kumar Grover)

For the Netherlands

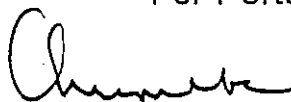
(s. Gertjan Storm)

For Norway

(s. Ketil Børde)

For Portugal

(s. Vasco Taveira Da Cunha Valente)

For South Africa

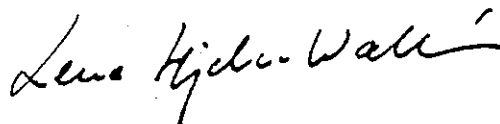
(s. Aziz Pahad)

For Spain

(s. Camilo Barcia)

For Sweden

(s. Lena Hjelm-Wallén)

De vertaling van het gewijzigde Verdrag luidt als volgt;

Het Internationaal Instituut voor democratie en verkiezingsondersteuning

Statuten

De Partijen die ondertekenaar zijn van dit Verdrag,

Vaststellende dat de begrippen democratie, pluralisme en vrije en eerlijke verkiezingen wereldwijd vaste voet aan de grond krijgen;

Vaststellende dat democratie van wezenlijk belang is voor het bevorderen en waarborgen van de mensenrechten en dat deelname aan het politieke leven, waaronder de regering, deel uitmaakt van de mensenrechten, vastgelegd in en gewaarborgd door internationale verdragen en verklaringen;

Tevens vaststellende dat duurzame democratie, behoorlijk bestuur, verantwoording en transparantie een centrale plaats zijn gaan innemen in het beleid voor nationale en internationale ontwikkeling;

Erkennende dat versterking van de democratische instellingen op nationale, regionale en mondiale schaal een gunstig klimaat schept voor preventieve diplomatie, waarmee de totstandbrenging van een betere wereldorde wordt bevorderd;

Beseffende dat democratische en verkiezingsprocessen continuïteit en toekomstperspectief vereisen;

Geleid door de wens alom gehanteerde normen, waarden en gebruiken meer ingang te doen vinden en in de praktijk te brengen;

Zich ervan bewust dat pluralisme veronderstelt dat er actoren en nationale en internationale organisaties zijn met duidelijk onderscheiden taken en mandaten, die niet bij andere kunnen worden ondergebracht;

Beseffende dat een ontmoetingsplaats voor alle betrokkenen zou kunnen leiden tot instandhouding en bevordering van deskundigheid en systematische vergroting van capaciteit;

Overwegende dat er behoefte is aan een aanvullend internationaal instituut op dit gebied.

Artikel I Oprichting, vestigingsplaats en rechtspositie

1. De Partijen bij dit Verdrag richten hierbij het Internationaal Instituut voor democratie en verkiezingsondersteuning op als een intergouvernementele organisatie, hierna te noemen „het Instituut”.
2. De zetel van het Instituut is gevestigd te Stockholm, tenzij de Raad besluit het Instituut naar elders te verplaatsen. Het Instituut kan in andere plaatsen kantoren vestigen, indien nodig ter ondersteuning van zijn programma.
3. Het Instituut bezit volledige rechtspersoonlijkheid en heeft de bevoegdheden die noodzakelijk zijn om zijn taken te verrichten en zijn doelstellingen te verwezenlijken, onder meer de bevoegdheid om:

- a. onroerende en roerende zaken te verkrijgen en te vervreemden;
- b. contracten en andere soorten overeenkomsten aan te gaan;
- c. personen in dienst te nemen en uitgeleend personeel te aanvaarden;
- d. in rechte op te treden;
- e. het geld en het vermogen van het Instituut te beleggen; en
- f. andere rechtmatige stappen te ondernemen om de doelstellingen van het Instituut te verwezenlijken.

Artikel II Doelstellingen en werkzaamheden

1. De doelstellingen van het Instituut zijn:

- a. het propageren en stimuleren van duurzame democratie over de gehele wereld;
- b. het verbeteren en versterken van democratische verkiezingsprocessen over de gehele wereld;
- c. het verruimen van het besef van, en het bevorderen van de toepassing en verbreiding van normen, regels en richtlijnen ter zake van pluralisme, meerpartijstelsels en democratische processen;
- d. het versterken en ondersteunen van de nationale capaciteit om het hele scala van democratische instrumenten tot stand te brengen;
- e. het bieden van een ontmoetingsplaats voor uitwisselingen tussen allen die zijn betrokken bij verkiezingsprocessen, in de context van de totstandbrenging van democratische instellingen;
- f. het vergroten van de kennis van, en op grotere schaal vertrouwd raken met democratische verkiezingsprocessen; en

- g. het bevorderen van transparantie en verantwoording, deskundigheid en doelmatigheid in het verkiezingsproces, in de context van democratische ontwikkeling.

2. Teneinde de bovenstaande doelstellingen te verwezenlijken kan het Instituut de volgende soorten werkzaamheden verrichten:

- a. over de gehele wereld netwerken opzetten op het gebied van verkiezingsprocessen;
- b. informatiediensten opzetten en in stand houden;
- c. advies en richtsnoeren geven en ondersteuning bieden met betrekking tot de rol van regering en oppositie, politieke partijen, verkiezingscommissies, een onafhankelijke rechterlijke macht, de media en andere aspecten van het verkiezingsproces in een pluralistische democratische context;
- d. onderzoek en de verspreiding en toepassing van onderzoeksresultaten stimuleren binnen de grenzen van de bevoegdheden van het Instituut;
- e. seminars, workshops en vorming met betrekking tot vrije en eerlijke verkiezingen in de context van pluralistische democratische stelsels organiseren en vergemakkelijken; en
- f. zich bezighouden met andere werkzaamheden met betrekking tot verkiezingen en democratie, naargelang de behoefte.

Artikel III Samenwerkingsverbanden

1. Het Instituut kan samenwerkingsverbanden met andere organisaties aangaan, met inbegrip van internationale, intergouvernementele en niet-gouvernementele organisaties, teneinde de doelstellingen van het Instituut te bevorderen.

2. Het Instituut kan tevens organisaties uitnodigen die vergelijkbare doelstellingen nastreven op het gebied van de opbouw van democratie, teneinde een strategisch partnerschap aan te gaan voor wederzijdse samenwerking op middellange en lange termijn.

Artikel IV Lidmaatschap

1. Leden van het Instituut zijn Regeringen van Staten die Partij zijn bij dit Verdrag.

2. Om voor lidmaatschap in aanmerking te komen dienen Staten:

- a. de doelstellingen en werkzaamheden van het Instituut, zoals vermeld in artikel II, te onderschrijven, zich ertoe te verbinden

deze doelstellingen te bevorderen en werkzaamheden te ondersteunen en het Instituut te helpen zijn werkprogramma uit te voeren;

- b. aan te tonen, bijvoorbeeld in hun eigen staat, dat zij de rechtsstaat, mensenrechten, de basisbeginselen van de pluriforme democratie en de versterking van de democratie ten volle ondersteunen;
- c. verbinden zich deel te nemen aan het besturen van het Instituut en een deel van de verantwoordelijkheid voor de financiering op zich te nemen, in overeenstemming met artikel V.

3. Het lidmaatschap van Leden die niet langer voldoen aan de bepalingen van het tweede lid van dit artikel, kan worden opgeschort. Een besluit tot opschorting wordt door de Raad met een tweederdemeerderheid genomen.

Artikel V Financiën

1. Het Instituut verkrijgt zijn financiële middelen uit onder andere vrijwillige bijdragen en donaties van regeringen en anderen; sponsoring van programma's of projectfinanciering; publicaties en andere opbrengsten; renteopbrengsten van in beheer gegeven vermogen, giften en investeringen.

2. De Leden worden aangemoedigd het Instituut te ondersteunen met jaarlijkse bijdragen, het sponsoren van programma's, projectfinanciering en/of andere middelen.

3. De Leden zijn niet afzonderlijk of gezamenlijk aansprakelijk voor schulden, verplichtingen of verbintenissen van het Instituut.

Artikel VI Organen

Het Instituut bestaat uit een Raad, een Commissie van adviseurs en een Secretariaat.

Artikel VII De Raad

1. De Raad bestaat uit één vertegenwoordiger van elk Lid.

2. De Raad komt eenmaal per jaar in gewone zitting bijeen. Een buitengewone zitting van de Raad wordt belegd op initiatief van een vijfde van de leden van de Raad.

3. De Raad neemt zijn eigen reglement van orde aan.

4. De Raad

- a. kiest een voorzitter en twee vicevoorzitters;
- b. benoemt de Secretaris-Generaal voor een termijn van ten hoogste vijf jaar, met een mogelijkheid tot verlenging;
- c. benoemt natuurlijke personen tot lid van de Commissie van adviseurs van het Instituut;
- d. benoemt de accountants.

5. De Raad

- a. bepaalt de algemene lijnen voor het werk van het Instituut;
- b. beziet de voortgang bij het verwezenlijken van zijn doelstellingen;
- c. keurt het jaarlijkse werkprogramma en de begroting goed;
- d. keurt de door accountants gecontroleerde jaarstukken goed;
- e. hecht met een tweederdemeerderheid goedkeuring aan nieuwe Leden;
- f. echt met een tweederdemeerderheid goedkeuring aan de schorsing van Leden;
- g. vaardigt wanneer nodig regels en richtlijnen uit; en
- h. stelt commissies en/of werkgroepen in, wanneer nodig;
- i. en verricht alle andere taken die nodig zijn om de belangen van het Instituut te bevorderen en te beschermen.

6. De Raad neemt in beginsel besluiten bij consensus. Indien ondanks pogingen daartoe geen consensus wordt bereikt, kan de voorzitter besluiten tot stemming over te gaan. Een stemming vindt ook plaats indien daarom wordt verzocht door een Lid. Behalve wanneer in dit Verdrag anders is bepaald, worden besluiten genomen met een gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen. Elk Lid heeft recht op één stem en indien de stemmen staken, kan de voorzitter de beslissende stem uitbrengen. In de periode tussen vergaderingen van de Raad kunnen besluiten genomen worden door middel van schriftelijke procedures.

7. De Raad kan waarnemers bij zijn vergaderingen uitnodigen.

8. De Raad benoemt een Stuurgroep die bestaat uit de voorzitter en twee vicevoorzitters van de Raad, de voorzitter en vicevoorzitter van de Commissie van adviseurs en een vertegenwoordiger van het land waarin het Instituut zijn zetel heeft. De Secretaris-Generaal is ambtshalve lid van de Stuurgroep. De Raad kan andere natuurlijke personen benoemen tot lid van de Stuurgroep. De Stuurgroep bereidt vergaderingen van de Raad voor en verricht handelingen om de belangen

van het Instituut in de periode tussen vergaderingen van de Raad te bevorderen. De Raad kan zaken aan de Stuurgroep delegeren.

Artikel VIII De Commissie van adviseurs

1. Het Instituut wordt ondersteund door een Commissie van adviseurs van ten hoogste 15 leden, allen eminente personen of deskundigen met zeer uiteenlopende achtergronden. Zij worden verkozen op grond van hun verdiensten en ervaring, zij het beroepsmatig of op academisch gebied, op terreinen die voor het werk van het Instituut van belang zijn, waaronder het recht, verkiezingsprocessen, politiek, politieke wetenschappen, vredesopbouw, conflictbeheersing en het maatschappelijk middenveld. Zij nemen op persoonlijke titel zitting en niet als vertegenwoordiger van een regering of organisatie. Een lid van de Commissie van adviseurs wordt voor een termijn van ten hoogste drie jaar benoemd en kan worden herbenoemd.

2. Leden van de Commissie van adviseurs worden uitgenodigd taken te verrichten ter versterking van het Instituut en zijn missie en ter verbetering van de kwaliteit en de invloed van zijn programma. Zij kunnen worden gevraagd het Instituut te vertegenwoordigen en op andere wijzen een bijdrage aan zijn werkzaamheden te leveren. Het Instituut kan een jaarlijks forum met de Commissie van adviseurs organiseren en kan tevens vergaderingen op nationaal en/of regionaal niveau organiseren.

3. De Commissie van adviseurs kiest uit zijn midden een voorzitter en een vicevoorzitter, die tevens in de Stuurgroep zitting zullen nemen. De leden van de Commissie van adviseurs kunnen met name worden uitgenodigd commentaar en advies te geven inzake lidmaatschapskwesties en de keuze van de Secretaris-Generaal.

Artikel IX De Secretaris-Generaal en het Secretariaat

1. Het Instituut beschikt over een Secretariaat onder leiding van een Secretaris-Generaal die verantwoording verschuldigd is aan de Raad.

2. De Secretaris-Generaal heeft met name de taak:

- a. strategisch leiderschap te bieden aan het Instituut;
- b. verslag te doen van de algemene uitvoering van de werkzaamheden van het Instituut;
- c. het Instituut extern te vertegenwoordigen en goede betrekkingen op te bouwen met de Lidstaten en andere partijen.

3. De Secretaris-Generaal benoemt de personeelsleden die nodig zijn om het programma van het Instituut uit te voeren.

Artikel X Rechtspositie, voorrechten en immuniteiten

Het Instituut en zijn functionarissen beschikken over de rechtspositie en genieten de voorrechten en immuniteiten die vergelijkbaar zijn met die vastgelegd in het Verdrag nopens de voorrechten en immuniteiten van de Verenigde Naties van 13 februari 1946. De rechtspositie, voorrechten en immuniteiten van het Instituut en zijn functionarissen in het gastheerland worden vastgelegd in een zetelovereenkomst. De rechtspositie, voorrechten en immuniteiten van het Instituut en zijn functionarissen in andere landen worden vastgelegd in afzonderlijke overeenkomsten tussen het Instituut en het land waarin het Instituut zijn taken verricht.

Artikel XI Externe accountants

Er wordt jaarlijks een financiële controle van de verrichtingen van het Instituut uitgevoerd door een onafhankelijk internationaal accountantskantoor in overeenstemming met internationale controlenormen.

Artikel XII Depositaris

1. De Secretaris-Generaal is depositaris van dit Verdrag.
2. De Secretaris-Generaal doet mededeling van alle kennisgevingen met betrekking tot dit Verdrag aan alle Leden.
3. De Secretaris-Generaal stelt alle Leden in kennis van de datum van inwerkingtreding van wijzigingen in overeenstemming met artikel XIV, tweede lid.

Artikel XIII Ontbinding

1. Het Instituut kan worden ontbonden indien een meerderheid van vier vijfde van alle Lidstaten besluit dat het Instituut niet langer nodig is of dat het niet langer in staat is doelmatig te functioneren.
2. In geval van ontbinding worden eventuele activa van het Instituut die overblijven na voldoening van zijn wettelijke verplichtingen verdeeld onder instellingen die doelstellingen hebben die vergelijkbaar zijn met die van het Instituut, zoals besloten door de Raad.

Artikel XIV Wijzigingen

1. Dit Verdrag kan worden gewijzigd bij een besluit van twee derde van de Partijen bij het Verdrag. Een wijzigingsvoorstel wordt ten minste acht weken van tevoren rondgezonden.
2. Wijzigingen worden van kracht dertig dagen na de datum waarop twee derde van de Partijen de depositaris ervan in kennis hebben gesteld dat zij de op grond van hun nationale wetgeving vereiste formaliteiten met betrekking tot de wijzigingen hebben vervuld. De wijziging is dan bindend voor alle Leden.

Artikel XV Opzegging

1. Elke Partij bij dit Verdrag kan het opzeggen. Een Partij die dit Verdrag wenst op te zeggen, stelt de depositaris hiervan schriftelijk in kennis zes maanden voor de formele kennisgeving teneinde het Instituut in staat te stellen de andere Partijen bij dit Verdrag op de hoogte te stellen en zo nodig gesprekken te initiëren.
2. Het formele besluit tot opzegging wordt van kracht zes maanden na de datum waarop dit besluit ter kennis van de depositaris is gebracht.

Artikel XVI Inwerkingtreding

1. Het oorspronkelijke verdrag tussen de Leden die het Instituut hebben opgericht stond open voor ondertekening door de Staten die deelnamen aan de oprichtingsconferentie, gehouden in Stockholm op 27 februari 1995, en is op 28 februari 1995 van kracht geworden.
2. Artikel VII van de Statuten is gewijzigd in overeenstemming met artikel XIV (het toenmalige artikel XV). De wijziging is op 17 juli 2003 van kracht geworden.

Artikel XVII Toetreding

Elke Staat kan de Secretaris-Generaal te allen tijde in kennis stellen van zijn verzoek tot dit Verdrag toe te mogen treden. Indien het verzoek wordt goedgekeurd door de Raad, treedt het Verdrag voor die Staat in werking dertig dagen na de datum van de nederlegging van zijn akte van toetreding.

THE INTERNATIONAL INSTITUTE FOR DEMOCRACY AND ELECTORAL ASSISTANCE STATUTES*

The International Institute for Democracy and Electoral Assistance was established as an international intergovernmental organization by fourteen founding Members at a conference held in Stockholm on 27 February 1995. The Institute was registered in accordance with Article 102 of the United Nations Charter and has observer status in the UN General Assembly since 2003.

The PARTIES signatory hereto,

NOTING that the concepts of democracy, pluralism and free and fair elections are taking root worldwide;

NOTING that democracy is essential for promoting and guaranteeing human rights and that participation in political life, including government, is part of human rights, proclaimed and guaranteed by international treaties and declarations;

NOTING ALSO that the ideas of sustainable democracy, good governance, accountability and transparency have become central to policies for national and international development;

RECOGNIZING that strengthening democratic institutions, nationally, regionally and globally is conducive to preventive diplomacy, thereby promoting the establishment of a better world order;

UNDERSTANDING that democratic and electoral processes require continuity and a long term perspective;

WISHING TO ADVANCE and implement universally held norms, values and practices;

AWARE that pluralism presupposes actors and national and international organizations with distinctly different tasks and mandates that cannot be subsumed by others;

REALIZING that a meeting place for all those involved would sustain and advance professionalism and systematic capacity building;

CONSIDERING that a complementary international institute in this field is required;

HAVE AGREED as follows:

* Following a revision process, amendments to the Statutes were approved at the extraordinary session of the International IDEA's Council on 24 January 2006 and entered into force on 21 November 2008.

Article I

ESTABLISHMENT, LOCATION AND STATUS

1. The Parties to this Agreement hereby establish the International Institute for Democracy and Electoral Assistance, as an intergovernmental organization, hereinafter referred to as the Institute.
2. The headquarters of the Institute shall be in Stockholm, unless the Council decides to relocate the Institute elsewhere. The Institute may establish offices in other locations as required to support its programme.
3. The Institute shall possess full juridical personality and enjoy such capacities as may be necessary to exercise its functions and fulfill its objectives, inter alia, the capacity to:
 - a. acquire and dispose of real and personal property;
 - b. enter into contracts and other types of agreements;
 - c. employ persons and accept seconded personnel on loan;
 - d. institute and defend in legal proceedings;
 - e. invest the money and properties of the Institute; and
 - f. take other lawful action necessary to accomplish the objectives of the Institute.

Article II

OBJECTIVES AND ACTIVITIES

1. The objectives of the Institute are:
 - a. to promote and advance sustainable democracy worldwide;
 - b. to improve and consolidate democratic electoral processes worldwide;
 - c. to broaden the understanding and promote the implementation and dissemination of the norms, rules and guidelines that apply to multi-party pluralism and democratic processes;
 - d. to strengthen and support national capacity to develop the full range of democratic instruments;
 - e. to provide a meeting place for exchanges between all those involved in electoral processes in the context of democratic institution building;
 - f. to increase knowledge and enhance learning about democratic electoral processes; and
 - g. to promote transparency and accountability, professionalism and efficiency in the electoral process in the context of democratic development.
2. In order to accomplish the foregoing objectives, the Institute may engage in the following type of activities:
 - a. develop networks globally in the sphere of electoral processes;
 - b. establish and maintain information services;
 - c. provide advice, guidance and support on the role of government and opposition, political parties, electoral commissions, an independent judiciary,

- the media and other aspects of the electoral process in a pluralistic democratic context;
- d. encourage research and the dissemination and application of research findings within the Institute's sphere of competence;
- e. organize and facilitate seminars, workshops and training on free and fair elections in the context of pluralistic democratic systems; and
- f. engage in other activities related to elections and democracy as the need arises.

Article III

COOPERATIVE RELATIONSHIPS

1. The Institute may establish cooperative relationships with other organizations, including international, intergovernmental and non-governmental organizations, with a view to furthering the objectives of the Institute.
2. The Institute may also invite organizations with which it shares similar objectives in democracy building, to enter into a strategic partnership for mutual cooperation on a medium or long-term basis.

Article IV

MEMBERSHIP

1. Members of the Institute are Governments of States Parties to this Agreement.
2. To qualify for membership, States need to:
 - a. subscribe to the objectives and activities of the Institute, as stated in Article II, undertake to further these objectives and support activities and to assist the Institute to carry out its programme of work;
 - b. demonstrate, by example in their own State, their commitment to the rule of law, human rights, the basic principles of democratic pluralism and strengthening democracy; and
 - c. undertake to engage in the governance of the Institute and share in the financing responsibility, in accordance with Article V.
3. Membership may be suspended for members who no longer meet the requirements of paragraph 2 of this Article. A decision on suspension is taken by the Council by a two-thirds majority.

Article V

FINANCE

1. The Institute shall obtain its financial resources through such means as voluntary contributions and donations by governments and others; programme sponsorship or project funding; publications and other revenue; interest income from trusts, endowments and investments.
2. Members are encouraged to support the Institute by annual contributions, programme sponsorship, project funding and/or other means.
3. Members shall not be responsible, individually or collectively, for any debts, liabilities or obligations of the Institute.

Article VI

ORGANS

The Institute shall consist of a Council, a Board of Advisers and a Secretariat.

Article VII

THE COUNCIL

1. The Council shall be composed of one representative of each Member.
2. The Council shall meet once a year in ordinary sessions. An extraordinary session of the Council shall be convened upon the initiative of one-fifth of its Members.
3. The Council shall adopt its rules of procedure.
4. The Council shall:
 - a. elect one Chair and two Vice Chairs;
 - b. appoint the Secretary-General, for a term of up to five years, subject to renewal;
 - c. appoint individuals to the Institute's Board of Advisers; and
 - d. appoint the Auditors.
5. The Council shall:
 - a. give the overall direction to the Institute's work;
 - b. review progress in meeting its objectives;
 - c. approve the annual work programme and budget;
 - d. approve the audited financial statements;
 - e. approve new Members by a two-thirds majority;
 - f. approve suspension of Members by a two-thirds majority;
 - g. issue by-laws and guidelines, as required;
 - h. set up committees and/or working

- groups, as required; and
 - i. perform all other functions necessary to promote and protect the interests of the Institute.
6. The Council shall in principle take decisions by consensus. If no consensus is reached, despite efforts made, the Chair may decide to proceed to a vote. A vote shall also be held if so requested by a Member. Except where this Agreement provides otherwise, a decision shall be taken by a simple majority of the votes cast. Each Member shall be entitled to one vote, and in the case of an equality of votes, the Chair may cast the deciding vote. Between Council meetings, decisions may be taken by written procedure.
7. The Council may invite observers to its meetings.
8. The Council shall appoint a Steering Committee composed of the Council Chair and the two Vice Chairs, the Chair and Vice Chair of the Board of Advisers and a representative of the country in which the Institute has its headquarters. The Secretary-General shall be an ex-officio member of the Steering Committee. The Council may appoint other individuals to serve on the Steering Committee. The Steering Committee shall prepare meetings of the Council and act to further the interests of the Institute between Council meetings. The Council may delegate matters to the Steering Committee.

Article VIII

THE BOARD OF ADVISERS

1. The Institute shall be assisted by a Board of Advisers of up to 15 members who shall be eminent personalities or experts from a wide variety of backgrounds. They shall be selected on the basis of their accomplishments and experience, whether professional or academic, in areas of importance for the activities of the Institute such as the field of law, electoral processes, politics, political science, peace building, conflict management and civil society. They shall serve in their personal capacities and not as representatives of governments or organizations. A member of the Board of Advisers shall be appointed for a term of up to three years and may be reappointed.
2. Members of the Board of Advisers shall be invited to perform tasks to strengthen the Institute and its mission and to enhance the quality and impact of its programme. They may be invited to represent the Institute and in other ways contribute to its activities. The Institute may organize an annual forum with the Board of Advisers and may also arrange meetings at national and/or regional level.
3. The Board of Advisers shall elect among themselves a Chair and a Vice Chair who will also be members of the Steering Committee. The members of the Board of Advisers may particularly be invited to comment and give advice on membership issues and on the selection of the Secretary-General.

*Article IX***THE SECRETARY-GENERAL AND THE SECRETARIAT**

1. The Institute shall have a Secretariat headed by a Secretary-General who shall be responsible to the Council.
 - a. provide strategic leadership for the Institute;
 - b. report on the overall implementation
2. The Secretary-General shall in particular:
 - a. of the Institute's activities; and
 - c. represent the Institute externally and develop strong relations with Member States and other constituencies.
3. The Secretary-General shall appoint staff as required to carry out the programme of the Institute.

*Article X***STATUS, PRIVILEGES AND IMMUNITIES**

The Institute and its officials shall enjoy status, privileges and immunities comparable to those set out in the Convention on the Privileges and Immunities of the United Nations of 13 February 1946. The status, privileges and immunities of the Institute and its officials in the host country shall

be specified in a headquarters agreement. The status, privileges and immunities of the Institute and its officials in other countries shall be specified in separate agreements concluded between the Institute and the country in which the Institute performs its functions.

*Article XI***EXTERNAL AUDITORS**

A financial audit of the operations of the Institute shall be conducted on an annual basis by an independent international

accounting firm in accordance with international auditing standards.

Article XII

DEPOSITARY

1. The Secretary-General shall be the Depositary of this Agreement.
2. The Secretary-General shall communicate all notifications relating to the Agreement to all Members.
3. The Secretary-General shall communicate to all members the date of entry into force of amendments in accordance with Article XIV paragraph 2.

Article XIII

DISSOLUTION

1. The Institute may be dissolved, if a four-fifths majority of all Member States determines that the Institute is no longer required or that it is no longer able to function effectively.
2. In case of dissolution, any assets of the Institute which remain after payment of its legal obligations shall be distributed to institutions having objectives similar to those of the Institute as decided by the Council.

Article XIV

AMENDMENTS

1. This Agreement may be amended by a two-thirds majority vote of all the Parties to it. A proposal for such an amendment shall be circulated at least eight weeks in advance.
2. Amendments will enter into force thirty days after the date on which two-thirds of the Parties have notified the Depositary that they have fulfilled the formalities required by national legislation with respect to the amendments. It shall then be binding on all Members.

Article XV

WITHDRAWAL

1. Any Party to this Agreement may withdraw from it. A Party wishing to withdraw from this Agreement, shall give written notice to the Depository six months in advance of its formal notification, to allow the Institute to inform the other Parties to this Agreement and to initiate discussions as required.
2. A formal decision to withdraw shall become effective six months after the date on which this has been notified to the Depository.

Article XVI

ENTRY INTO FORCE

1. The original agreement between the founding Members of the Institute was open for signature by States participating in the Founding Conference, held in Stockholm on 27 February 1995, and entered into force on 28 February 1995.
2. Article VII of the Statutes was amended in accordance with Article XIV (then Article XV). The amendment entered into force on 17 July 2003.

Article XVII

ACCESSION

Any State may at any time notify the Secretary-General of its request to accede to this Agreement. If the request is approved by the Council, the Agreement will enter into force for that State thirty days after the date of the deposit of its instrument of accession.